

SAYI: 3
MART - NİSAN
2026

EMEKLİ POSTASI

TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ BÜLTENİDİR

- TAMAMLAYICI DEĞİL
TASFIYE EDİCİ EMEKLİLİK SİSTEMİ
Prof. Dr. Aziz Çelik
- GETAD, TES, BES; EMEKLİLERİN AÇLIĞINI
"TAMAMLAYAN" DEĞİL, ÇALIŞANLARIN
SIRTINA YÜKLEYEN SİSTEMLERE PES!
Nazır Kapusuz
- RUTKAY AZİZ İLE RÖPORTAJ
Hatice Özbay
- SAĞLIK SİSTEMİ VE EMEKLİLER -
EMEKLİ MUHTAÇ OLMUŞ KURU SOĞANA!
Pediyatri Uzmanı Dr. Bora İnce
- 8 MART'IN TÜRKİYE'DEKİ TARİHİ
Şöhret Baltaş
- 6 ŞUBAT'IN 3. YILDÖNÜMÜNDE DEPREM
VE EMEKLİLİK GERÇEĞİ
Y. Mimar Aynur Savaş Uluğtuğ
- "META"LAŞAN EMEKLİLER,
"ŞEY"LEŞEN BARINMA HAKKI
Nur Cohen

18 Mart 2026 - Ankara

Ankara İl Örgütümüzde Emekli Meclisleri Sendikası'nı ağırladık. Emeklilerin, bu ülkenin zenginliklerini bir avuç açgözlü patron için seferber eden Saray iktidarının "kaynak yok" yalanına boyun eğmediğini; on yıllar boyunca alın teri döktükleri, gecesini gündüzüne katarak güzelleştirdikleri bu memlekette; açıklık sınırına mahkûm edilmeyi değil, insanca yaşamayı hak ettiklerini vurguladık. Açlığa ve yoksulluğa itilen milyonlarca emekliyi ortak bir mücadele hattında buluşturmak, insanca yaşam mücadelesini büyütmek için emek veren tüm dostlarımıza teşekkür ediyoruz. Yan yana, omuz omuza yürümeye devam edeceğiz.

06 Mart 2026 - Bursa

Bursa Kent Konseyi Emekliler Çalışma Grubu toplantısına, yoldaşımız Nazif İnhanlı TIP'li Emekliler'i temsilen katıldı.

07 Mart 2026 - Bakırköy/İstanbul

Demokratik Emekliler Sendikası, Emekli Meclisleri Sendikası ve 2021 Tüm Emekliler Sendikası ortak basın açıklamasına TIP'li Emekliler olarak destek verdik. Mikrofondaki sözcü de olduğumuz basın açıklaması, Bakırköy Özgürlük Meydanı'nda gerçekleşti. "Gitmez artık böyle, bıçak kemiğe!" diyerek iktidara acil çözüm çağrısında bulunuldu.

7 Mart 2026 - Kocaeli

2021 Tüm Emekliler Sendikası, DiSK Dev Emekli Sendikası, 2017 Tüm Emekliler Sendikası ve altı diğer emekli derneği ile ortak basın açıklaması yaptık

4 Mart 2026 - Edremit/Balıkesir

TIP'li Emekliler olarak sermayenin siyasal temsilcisi Saray rejimi tarafından uygulamaya konulmak istenen işçi ve emekli düşmanı BES'e ve TES'e karşı olmamız gerektiğini yurttaşlarımıza bildirmiş aracılığı ile ilettik.

09 Mart 2026 - İzmir

TIP'li Emeklilerin de bileşeni olduğu, Karşıyaka Emekliler Platformu, en düşük emekli maaşının 20 bin TL'de kalması ve bayram ikramiyelerinin artırılmayacağı yönündeki karara sert tepki gösterdi. Platform bileşenleri, "Ücretler olmuş püre, fiyatlar ise deve."

İÇİNDEKİLER

HABERLER	2
BAŞYAZI.....	3
MERHABA - Yayın Kurulu	
AKADEMİSYEN GÖZÜYLE.....	4
TAMAMLAYICI DEĞİL TASFİYE EDİCİ EMEKLİLİK SİSTEMİ - Prof. Dr. AZİZ ÇELİK	
EKONOMİ.....	6
GETAD, TES, BES; EMEKLİLERİN AÇLIĞINI "TAMAMLAYAN" DEĞİL, ÇALIŞANLARIN SIRTINA YÜKLEYEN SİSTEMLERE PES! - Nazır Kapusuz	
O ÇİTİ KİM ÇEKİTİ?.....	7
Murat Yıldırım	
RÖPORTAJ.....	8
RUTKAY AZİZ İLE RÖPORTAJ - Hatice Özbay	
SAĞLIK.....	10
SAĞLIK SİSTEMİ VE EMEKLİLER - EMEKLİ MUHTAÇ OLMUŞ KURU SOĞANA! - Pediatri Uzmanı Dr. Bora İnce	
TİP'Lİ EMEKLİLER.....	11
TİP'Lİ EMEKLİLER SEFALET ZAMMINA KARŞI ALANLARDAYDI	
8 MART.....	14
8 MART'IN TÜRKİYE'DEKİ TARİHİ - Şöhret Baltaş	
AKADEMİSYEN GÖZÜYLE.....	16
6 ŞUBAT'IN 3. YILDÖNÜMÜNDE DEPREM VE EMEKLİLİK GERÇEĞİ - Y. Mimar Aynur Savaş Uluğtuğ	
BARINMA HAKKI.....	19
"META"LAŞAN EMEKLİLER, "ŞEY"LEŞEN BARINMA HAKKI - Nur Cohen	
KÜLTÜR SANAT.....	20
SAHAF - Murat Yıldırım FİLM DÜNYASI - Yaman Öğüt SUDOKU	
SİZDEN GELENLER.....	23
KATKIDA BULUNANLAR	

Düzeltilen: Hülya Key

Sayfa Tasarımı: Levent Dönmez, Yavuz Kaynar

EMEKLİ POSTASI KÜNYE

Sahibi: Türkiye İşçi Partisi

Adres: Caferağa Mh. General Asım Gündüz Cd.
Yeğiner Sitesi B Blok No: 37 Kat: 2 D: 4,
Kadıköy / İSTANBUL

Yazı İşleri Müdürü: Hadice Özbay

Türü: Yaygın, süresiz, parti bülteni

Matbaa: Deren Matbaacılık San. ve Tic. Ltd. Şti.
OSB Mah. Orkide Cad. No:9/Z Beylikdüzü / İstanbul

İletişim: editor@emeklipostasi.org

MERHABA

YAYIN KURULU

EMEKLİ POSTASI'nın 3. sayısı 2026 yılının ilk çeyreğini geride bıraktığımız zamana denk geldi. 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü ile yakın gelecekteki 1 Mayıs'ı Taksim'de kutlama iradesinin coşkusu da derginin âna tanıklık eden yazıları arasında yerini aldı.

Ülkenin dört bir yanında hak arama mücadelesi veren TİP'li Emekliler ile diğer emekli örgütlenmelerinin sahadaki mücadelesini geleceğimize ışık tutacak ve umudu büyütecek küçük isyan kıvılcımları olarak gördüğümüzden, bu eylemlerden harmanlanan seçkiye, bu sayımızda olduğu gibi gelecekteki tüm sayılarımızda da yer vereceğiz.

Barınma ve sağlık konularını emekli sorunsalı bağlamında değerlendiren uzman yazılarının yanı sıra, 2026 yılının ikinci yarısında yasal düzenlemeleri tamamlanarak uygulamaya konulacak olan Tamamlayıcı Emeklilik Sistemi (TES) ve Gelir Tamamlayıcı Aile Destek Sistemi (GETAD) ile ilgili alana dair üreteceğimiz politikalar için ufuk açıcı iki yazıya da yer verdik. Sosyal güvenlik sistemini piyasaya terk eden ve yoksullaştırıcı sadaka düzenini hedefleyen bu karşı devrimci saldırıya TİP'li Emekliler "HAYIR" diyen bildirimleriyle karşı çıkıyor; çarşı, pazar, sokak, meydan ve kiraathanelerde emeklinin biriken öfkelerini örgütlüyorlar.

Bu sayıda ayrıca emekli bir sanatçıyla röportaj, kitap ve film tavsiye eden tanıtım köşeleri ile Sudoku bilmecesi de yer alıyor. Yok sayılan, yük sayılan, hor görülen emekli için, kültür ve sanatın kavrayıcı/kapsayıcı yaşamsal öneminin altını çizen yayın çizgimizi önümüzdeki sayılarda da sürdüreceğiz.

Yaşadığımız günlerde emekli sendikalarının ikili-üçlü birliktelikler kurma çabalarına tanık oluyoruz. TİP'li Emekliler olarak; bir yandan güç ve eylem birliği koordinasyonlarını genişletmeye çalışırken diğer yandan Parti'mizi büyütmeye ve örgütlenme çalışmalarında EMEKLİ POSTASI'nın tarihsel bir misyonu olduğunun farkındayız.

İlk başta kararlaştırdığımız gibi, 2 aylık periyoda uymak ve içeriği zenginleştirmek konularındaki taahhüdümüzü yerine getirmenin iç huzuru ile nice "MERHABA"lar diyeceğimiz yeni sayılarımızda buluşmak dileğiyle ...

TAMAMLAYICI DEĞİL TASFİYE EDİCİ EMEKLİLİK SİSTEMİ

PROF. DR. AZİZ ÇELİK

Tamamlayıcı Emeklilik Sistemi (TES) bir kez daha gündemde. TES, 2026-2028 dönemi Orta Vadeli Programı (OVP) ile yeniden gündeme gelmişti ve o gündən beri tekrar tekrar gündeme gelir oldu. Önce Cumhurbaşkanlığı Strateji Bütçe Başkanlığı (SBB) tarafından hazırlanan 2026 Bütçe Gerekçesinde, ardından da 30 Ekim 2025'te yayımlanan Cumhurbaşkanlığı 2026 Programı'nda TES'in 2026 yılı ikinci yarısında yasalacağı yazıldı. Her ikisinde de yer alan ortak ifade şu şekilde: "Otomatik Katılım Sisteminin (OKS) işverenlerin de katkısı ile ikinci basamak emeklilik sistemine dönüşeceği Tamamlayıcı Emeklilik Sistemi (TES) kurulacaktır." İlginç olan TES, her iki metinde de sosyal güvenlik kapsamında değil, "Tasarrufların artırılması" başlığıyla yer aldı. Aynı hedef 2025 Bütçe Gerekçesi ile 2025 Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı'nda da aynı ifadelerle yer almıştı. Bir önceki dönem OVP'de de TES hedefine yer verilmişti.

TES, AKP'nin 12 Haziran 2011 seçimleri için hazırladığı "Hedef 2023" programında yer almıştı. 11. (2019-2023) ve 12. (2024-2028) kalkınma planlarında da yer aldı.

Dolayısıyla bu kadar uzun süredir gündemde olan ve giderek artan biçimde öne çıkan TES, güncel bir tehlikeye dönüşmüş durumda. Bugüne kadar yasalasmamış olmasında TES'e yönelik tepkilerin payı olsa da hükümetin TES konusunda ısrarlı olduğu görülüyor. O yüzden TES üzerinde ne kadar durulsa azdır.

TES NEDİR?

TES, emeklilikte "ikinci aylık" vaadiyle sunulsa da gerçekte bu bir hayal. TES, çalışanlar için yeni kesintiler ve hak kayıpları demek. Emeklilikte adaletin ve emekli aylıklarını artırmanın yolu TES'ten değil, kamu emeklilik sistemini güçlendirmekten geçer.

Ortada birden çok kavram var: Bireysel Emeklilik Sistemi (BES), Otomatik Katılım Sistemi (OKS) ve nihayet gündemde olan ikinci basamak Tamamlayıcı Emeklilik Sistemi (TES).

BES Nisan 2001 tarihinde yasaladı. 2017 yılında ise OKS yürürlüğe girdi. BES gönüllü bir sistem iken OKS ile çalışanların sisteme katılımı otomatik hâle getirildi. Ancak sistemden ayrılmak serbest. Bu nedenle çalışanların önemli bir bölümü OKS içinde kalmadı ve ayrıldı. Şimdi yapılmak istenen, sisteme katılımın ve kalmanın zorunlu olmasıdır.

OKS kapsamında çalışanlardan prime esas kazancın yüzde 3'ü oranında kesinti yapılıyor. Devlet de bu kesintilere ayrıca yüzde 30 katkı sağlıyor. 2026 başında bu oran yüzde 20'ye düşürüldü. Böylece çalışanlardan 100 lira prim kesiri-

lirken devlet de uzun yıllar 30 lira ekledi.

Burada dikkat çekici bir hususu vurgulamakta yarar var. Devlet hâlen kamu emeklilik sistemine (SGK) prim gelirlerinin yüzde 25'i oranında katkı yaparken, uzun yıllar bireysel sigortacılığa yüzde 30 katkı yaptı.

Bireysel Emeklilik Sistemine devlet katkıları 2023 yılında 23,2 milyar TL, 2024 yılında 45 milyar TL olarak gerçekleşti. 2025 yılında bu miktarın 75 milyar TL, 2026 yılında ise BES'e devlet katkısının 132 milyar TL olması bekleniyor.

Sırası gelmişken altını çizelim. Devletin bireysel, özel sigortacılık sistemine değil kamu emeklilik sistemine katkı yapması gerekir. Emeklilere bayramda bin liralık bir ikramiye artışı bile kaynak yokluğu nedeniyle yapmayan hükümetin bireysel emeklilik sistemine kaynak aktarmasının izahı yoktur.

Henüz ayrıntıları netleşmese de TES'in olası iki kaynaktan söz ediliyor:

1. OKS'de kalanlardan kesilen yüzde 3'lük primin bütün çalışanlardan kesilmesi ve bunun üzerine yüzde 1 civarında bir işveren katkısının eklenmesi. Bu, ücretlerden yüzde 4'lük yeni bir kesinti anlamına geliyor. Bunun tepki yaratacağı açık. Uygulaması oldukça zor. Ama senaryolardan biri bu.
2. Kıdem tazminatının belirli bir bölümünün TES primine dönüşmesi. Böylece kıdem tazminatının bir bölümüne el konulması.

Yani kısaca ya kırk katır ya kırk satır diyorlar! Her durumda kabak çalışanların başına patlayacak ya yüzde 4 civarında bir ek kesinti olacak veya kıdem tazminatının bir bölümünü kaybedecekler.

Öte yandan TES adım adım kamu emeklilik sisteminin tasfiyesine yol açar. Emeklilerde ikinci "emekli maaşı" illüzyonunu güçlendirir. Dolayısıyla TES hem çalışana hem emekliye zarar verir.

"İKİNCİ EMEKLİ AYLIĞI" İMKÂNSIZ!

TES birinci basamak emeklilik sisteminin sağladığı aylıkların düşüklüğünün itirafıdır. Asıl olan kamu emeklilik sistemidir. Kamu emeklilik sistemi yurttaşlara insanca yaşayacak bir emekli aylığı sağlamalıdır.

Kişiler ayrıca isterlerse mali durumlarına göre tasarruflarını değerlendirmek için bireysel hesaplar açabilirler. Ancak bu emeklilik sisteminin asli bir unsuru olamaz. Bu kişisel bir

tercihtir. Bu durumda kişilerin bireysel tasarruf hesabı açmasıyla bireysel emeklilik fonlarına katılmaları arasında bir fark yoktur. Bu konu sosyal güvenlik sisteminin bir parçası değildir.

Oysa TES "ikinci emekli aylığı" olarak pazarlanıyor. Aslında hayal satıyorlar. TES ile ikinci emekli aylığı mümkün değildir.

SGK kapsamında çalışanlardan emeklilik için yüzde 20 prim kesintisi yapılmakta ve bunun üzerine devlet de yüzde 25 katkı sağlamaktadır. Dolayısıyla SGK sisteminde emekli aylığı için toplam yüzde 25'lik bir prim kesintisi söz konusudur.

Bilindiği gibi sosyal güvenlik sistemi "Pay As You Go" (dağıtım) ilkesine göre işlemektedir. Bunun anlamı bugün kesilen primlerin bugün emekli aylığı alanlara ödenmesidir. Buna dağıtım sistemi denir. Sosyal güvenlikte diğer sistem ise birikim (kapitalizasyon) sistemidir. Bu sistemde birikimler nemalandırılır ve belirli bir süre sonra ödenir. Ancak günümüz sosyal güvenlik sistemlerinde birikim sisteminin uygulanması artan emekli sayısı nedeniyle imkânsız hâle gelmiştir.

Esas olan dağıtım sistemidir. O nedenle emekli aylıkları mevcut çalışanlarca ödenen primler ve devlet katkısından oluşur. Emekli aylıkları esasında Hazine tek hesabından ödenir. Dolayısıyla prim gelirlerinin ve devlet katkılarının artması emekli aylıklarını artırıcı etki yaratır. Türkiye'de emekli aylıklarının düşük olmasının temel nedeni devlet katkısının ve prim gelirlerinin düşük olmasıdır. Asıl sebep kamu katkısının düşüklüğüdür. Prim gelirlerinin düşük olmasının temel sebebi prim tahsilatı düşüklüğü, istihdam oranlarının düşüklüğü, ücret düzeyinin düşüklüğü ve kayıt dışılığın yüksekliğidir. Neoliberal ekonomi politikaları yüzünden de devlet katkısı hızla düşürülmektedir.

Bu çerçevede TES'ten yüzde 3-4 kesintiyle ikinci emekli aylığı sadece hayaldir. 2025 yılı sonu itibarıyla 52 bin lira olan ortalama brüt ücreti (SGK prime esas kazanç) esas alarak bir hesap yapalım. 30 yıl boyunca yüzde 4 prim ödeyen bir çalışanın TES'ten 25 yıl boyunca alabileceği tahmini aylıklar (sabit fiyatlarla) şöyledir:

- Yüzde 1 reel getiri için 2.850 TL
- Yüzde 2 reel getiri için 3.200 TL
- Yüzde 3 reel getiri için 4.150 TL

Hemen söylemek lazım, yüzde 3 reel getiri oldukça iyimser bir varsayımdır. Bu miktarlar enflasyondan arındırılmış, bugünkü değere göre hesaplanmıştır. Kuşkusuz enflasyon nedeniyle bu miktarlar şişecektir. Her durumda ortalama bir çalışanın 30 yıl boyunca yüzde 4 civarında prim ödemesi durumunda yaklaşık alacağı ikinci emekli aylığı 3-4 bin lira civarındadır.

Bu nedenle "ikinci emekli aylığı" boş bir hayaldir. TES sisteminden 20 bin TL emekli aylığı alabilmek için ortalama aylığı brüt 52 bin TL olan bir çalışandan reel getiri oranına göre farklı olmakla birlikte her ay yüzde 18 ile yüzde 26,3 oranında prim kesilmesi gerekir.

O yüzden TES kuyusundan su çıkmaz, TES'ten ikinci emekli aylığı çıkmaz.

EMEKLİ AYLIKLARI NASIL ARTAR?

TES nafile iştir. Hayal satmaktır. Bunun yerine kamu emeklilik sistemini güçlendirmek ve bu yolla emekli aylıklarını ciddi biçimde artırmak mümkündür.

Kamu katkısını artırırsanız ve sosyal güvenlik isteminin yapısal sorunlarını çözerseniz emekli aylıklarını artırmak mümkündür. Örneğin 2025 sonunda ortalama 20 bin lira olan emekli aylıklarını yaklaşık 35 bin TL civarına çıkarmak mümkündür. Emekli aylıklarında ciddi artış yapmak mümkündür.

Nasıl mı? İşte formülü:

- 1. Devlet katkısını artırmak:** Devlet katkısı prim gelirlerinin yüzde 25'inden yüzde 35'ine çıkarılabilir. Bu bir tercih meselesidir. Devletin emeklilik sistemine katkısını önce OECD ve sonra AB düzeyine çıkarması gerekir. Bunun için kaynak sorunu yoktur. Kaynak ülkenin GSYH'sinde vardır. Mesele GSYH'den emeklilik sistemi için daha fazla kaynak ayırmaktır. Mesele kaynak değil bölüşüm meselesidir.
- 2. Prime esas kazancı yükseltmek:** SGK'nin prim gelirlerinin düşük olmasının önemli sebeplerinden biri, ücretlerin düşük olmasıdır. Düşük asgari ücret ve düşük ücret, prim gelirlerini düşürür. Bunun için ücret ve maaşları artırmak gerekir. Örneğin asgari ücreti artırmak, kamu görevlilerinin maaşlarının tümünü netleri düşmeyecek şekilde prime esas kazançta tabi tutmak gerekir. Şu anda yarı yarıya. Bu yüzden kamu görevlilerinin aylık bağlama oranı düşüyor. Böylece ortalama prime esas kazanç 60 bin TL olabilir.
- 3. İstihdam artırmak ve kayıt dışılığın azaltılmak:** Bu iki adım SGK prim gelirlerini yükseltecektir. Bu da emekli aylıklarını artırmanın bir diğer yoludur. Sürekli emeklilik yaşından ve EYT'den yakınmak çözüm değildir.
- 4. SGK'nin prim tahsilatını ve diğer gelirlerini artırmak:** SGK'nin prim gelirlerinin bir bölümü zamanında tahsil edilemiyor ve daha sonra bunların faizleri affediliyor. Bu durum SGK'yi zarara uğrattırıyor. Ayrıca SGK'nin diğer gelirleri artırılabilir.

Bunlar içinde asıl belirleyici olan kamu katkısının artırılmasıdır. Yukarıdaki senaryoda devlet katkısının yüzde 25'ten yüzde 35'e yükseltilmesiyle toplam katkı ciddi biçimde artacaktır. 2026 bütçesinde faiz ödemeleri için ayrılan 2,7 trilyon TL düşünüldüğünde, kaynak sorunu değil, tercih sorunu olduğu açıktır.

Bu yapısal önlemlerle kamu emeklilik sistemi güçlenir, emekli aylıkları insanca bir düzeye çıkar. Yeter ki neoliberal zihniyetin yerini kamucu bir anlayış, sosyal güvenliği şirket gibi gören yaklaşımın yerini sosyal devlet anlayışı alsın.

Çıkmaz sokaklarda yol bulunmaz! TES gibi nafile işlerden vazgeçmek gerekir. TES, özel emeklilik şirketlerine kaynak aktarmaktan, kamu emeklilik sistemini zayıflatmaktan ve tasfiye etmekten başka işe yaramaz. TES ile sosyal güvenliğe ayrılan kaynaklar daha da azaltılacaktır.

Sosyal güvenlikte başka bir yol mümkündür: Kamu emeklilik sistemini güçlendirerek emekli aylıklarını insanca bir düzeye yükseltmek mümkündür.

GETAD, TES, BES; EMEKLİLERİN AÇLIĞINI “TAMAMLAYAN” DEĞİL, ÇALIŞANLARIN SIRTINA YÜKLEYEN SİSTEMLERE PES!

NAZIR KAPUSUZ

Ekonomist

Türkiye’de milyonlarca emekli, her ay markete gittiğinde “bu maaşla bir ay nasıl geçer?” sorusuyla yüzleşiyor. Enflasyonun çift haneli seyrini sürdürdüğü, asgari ücretin açlık sınırının altında ezildiği bir ülkede, hükümetin sunduğu “çözüm”ler ne yazık ki emeklileri ve yoksulları rahatlatmıyor; aksine, sorunu çalışanların cebinden finanse ederek derinleştiriyor. Gelir Tamamlayıcı Aile Destek Sistemi (GETAD) ve Tamamlayıcı Emeklilik Sistemi (TES), işte bu mantığın iki yüzü: Biri yoksullara “sadaka” dağıtarak geçiştiriyor, diğeri emekliliği “bireysel tasarrufa” dönüştürerek kamunun sorumluluğunu çalışanlara ve işverenlere yığıyor. Bu iki sistem ne emeklilerin geçim mücadelesini savunuyor ne de kamusal ücretleri iyileştiriyor. Tam tersine, devletin asli görevi olan sosyal güvenliği piyasaya ve bireysel “tasarrufa” havale ediyor.

Önce TES’e bakalım. 2026’da devreye girecek olan Tamamlayıcı Emeklilik Sistemi, resmî söyleme göre “SGK emekli maaşını tamamlayacak” ikinci bir gelir kaynağı. Çalışanın brüt ücretinden %3 kesinti, işverenin %1-3 arası katkısı (zamanla artacağı söyleniyor) ve devletin %30’luk teşvikiyle fonlara aktarılacak paralar, özel emeklilik fonlarında değerlendirilecek. Otomatik katılım zorunlu, en az 10 yıl sistemde kalma şartı var. Emekli olup hâlâ çalışanlar bile (Sosyal Güvenlik Destek Primi ödeyenler) zorunlu dahil ediliyor. Kamuoyunda “ikinci maaş” diye pazarlanıyor ama gerçek çok farklı.

Unutmamak lazım ki bir ara ücretleri zaten yetmeyen milyonlarca emekçi BES’i denemiş ancak bu sistemden hemen gönüllü olarak ayrılmıştı. Bu sistem, emeklilerin asıl sorunu olan düşük SGK maaşlarını çözümüyor; sorunu emekliliğe erteliyor ve çalışanların bugünkü maaşından

kesiyor. Zaten alım gücü erimiş bir ücretin %3’ü bordrodan gitmesi, bugün daha az harcama, daha az tüketim demek. İşveren katkısı da aslında dolaylı olarak işçiden kesiliyor; çünkü patronlar bu maliyeti ücret zammı yapmayarak veya işçi sayısını azaltarak karşılayacak. Devlet katkısı ise bütçeden, yani yine vergi mükelleflerinin (çoğunlukla ücretlilerin) cebinden karşılanacak. Sonuç? Özel sigorta şirketleri ve fon yöneticileri kâr edecek, piyasa riski emeklinin sırtına yüklenecek. Fon getirisi düşük çıkarsa veya enflasyon karşısında erirse, “tamamlayıcı” dediğimiz ek gelir hayal olacak. Hükümet, “SGK’yı güçlendirelim, emekli maaşlarını enflasyonun üzerinde artıralım” demek yerine, emekliliği bireysel bir “yatırım” meselesine çeviriyor. Bu, neoliberal mantığın ta kendisi: Kamu sorumluluğunu piyasaya devret, çalışanları “kendi geleceğini kurtarsın” diye zorla tasarrufa mahkûm et.

Emekliler bugün sokaklarda “Yetmez ama evet” demiyor; “Bu maaşla yaşanmaz” diye haykırıyor. 20-30 bin lira maaşla kira ödeyen, ilaç alan, fatura ödeyen bir emekli, TES’ten gelecek “ek” parayı beklerken bugünü nasıl geçirsin? Sistem, emekliliği “çalışırken biriktir” diyor ama biriktirecek parası olmayanları görmezden geliyor. Asgari ücretli, kayıt dışı çalışan, genç işsiz... Bunlar TES’in dışında kalıyor veya çok az katkı yapabiliyor. Yani yine en kırılgan kesimler dışlanıyor, orta hâlli ücretliler ise zorunlu kesintiy-le daha da yoksullaşılıyor.

Şimdi GETAD’a geçelim: Erdoğan 2-3 ay önce büyük bir gelişme olarak duyurdu. Hatta ilk tartışmalar “Vatandaşlık Geliri mi?” şeklinde oldu. O zaman bütçe henüz meclis-teydi ve işin açıkçası şaşırımtım. Çünkü daha 15 gün önce Meclis’e gönderdiği bütçede buna yer vermemişti! Bırakın

sosyal yardım tutarı ve bundan faydalanan hane/kişi sayısının artmasını aksine hem tutarda hem sayılarda düşüşler hedeflenmişti.

Hâliyle ciddi bir şey çıkması beklenmiyordu. Nitekim de öyle oldu. GETAD'dan faydalanabilmek için hanede kişi başı gelirin asgari ücretin 1/3'ünden az olması gerekiyor. Yani yaklaşık 9.000 TL. Ki zaten bu haneler genelde var olan sosyal yardımlardan yararlanıyorlar.

Gelir Tamamlayıcı Aile Destek Sistemi, 2026'da pilot illerde başlayacak, 2027'de yaygınlaşacak. Hane geliri belirli bir eşik altında kalan ailelere kira, gıda, ısınma yardımı yapılacak. Kamuoyunda "vatandaşlık maaşı" diye pazarlanıyor ama gerçekte hane bazlı, koşullu bir "açlıktan da ölme" mekanizması. Ancak açlık sınırının bile dörtte birinin eşik olması yoksullarla dalga geçen bir yaklaşım.

Bu modelin en büyük eleştirisi, yoksulluğun kök nedenine dokunmaması. Emekli maaşları düşük, bütçeden emekliye ayrılan pay giderek azalıyor. Asgari ücret açlık sınırının altında çünkü hükümet işçi lehine zam yapmıyor. GETAD ise bu yapısal sorunu çözmüyor; sadece "geliri tamamlıyor". Yani emekli maaşı yetmeyen bir ailenin kirasını, faturasını devlet "destek" diye ödüyor ama maaşı artırmıyor. Bu, yoksulluğu kalıcılaştırıyor. Çünkü yardım alan aile, "devlet veriyor ya" diye susuyor; sistematik ücret artışı talep etmiyor. Üstelik yardım koşullu ve denetimli: Gelir beyanı, hane taraması, "çalışmama" tuzağı. Bu da yoksulların güvencesiz ve kayıt dışı işlere yönelmesine yol açıyor.

GETAD ve TES'in ortak noktası tam da burada: Kamu, ücretleri ve emekli maaşlarını iyileştirmek yerine sorunu "çalışanlara yükleme" veya "yoksullara yardım" eksenine taşıyor. TES'te çalışan, maaşından kesintiyle "kendi emekliliğini" finanse edecek; GETAD'da ise yoksul aileye "gelir tamamlama" diye sadaka verilecek. Her iki durumda da devlet bütçesi korunuyor, sermaye kesimi (fon şirketleri, işverenler) korunuyor, emekçi ve emekli ise daha fazla sömürüye maruz kalıyor. Vergi gelirleri zenginlerden değil, ücretlilerden toplanıyor; sosyal güvenlik harcamaları ise "verimsiz" diye kısıyor.

Oysa gerçek çözüm çok basit ve kamusal: Emekli maaşlarını enflasyonun üstünde artırmak, asgari ücreti insanca yaşanabilir seviyeye çıkarmak, SGK'yı güçlendirmek, kamusal sağlık ve konut hizmetlerini yaygınlaştırmak.

Emeklilerin geçim mücadelesi, sadece bireysel bir sıkıntı değil; toplumsal bir adalet meselesidir. Sokaklarda, meydanlarda, "Emekli, maaşıyla insanca yaşasın!" diye haykıran milyonlar, bu iki sistemi de reddediyor. GETAD ve TES, yoksulluğu ve emekliliği "tamamlamıyor"; aksine, kamunun sorumluluğunu emekçilerin sırtına yüklüyor. Bu sistemler, neoliberal politikaların yeni ambalajı. Gerçek muhalefet, bu ambalajı yırtıp atmalı; emeklilerin ve işçilerin haklı mücadelesini, evrensel sosyal güvenlik talebiyle buluşturmalıdır.

Türkiye'nin işçileri ve emeklileri, zorunlu kesintileri, sadakayı değil, onurlu bir yaşamı hak ediyor. GETAD'a, TES'e, BES'e PES demeli! Talep net ve açık; insanca ücret ve emeklilik.

O ÇİTİ KİM ÇEKTI?

MURAT YILDIRIM

"Bir yavşak çıktı, yerleşik hayata geçelim dedi."

Gülüyorsun.

Sonra anlıyorsun.

Mesele bu kadar basit.

Biri çıktı, çit çekti.

"Burası benim" dedi.

O gün mülkiyet doğdu.

Aynı gün yoksulluk da.

Bugün değişen bir şey yok.

Çit hâlâ duruyor.

Adı bazen tapu,

bazen şirket,

bazen kira.

Ama sonuç aynı:

Birileri sahip.

Birileri çalışıyor.

1 Mayıs bunun günüdür.

Bayram değil.

Hesap sorma günü.

Şunu sorar:

Bu dünyayı kim kurdu?

Patron mu?

Yok.

Emekçi.

Dünya zengin.

İnsan yorgun.

Teknoloji var.

Hayat yok.

Demek ki sorun üretmek değil.

Sorun paylaşmak.

1 Mayıs şunu söyler:

Bu dünya...

Onu yaratanların.

Ve asıl soru:

O çit ne zaman yıkılacak?

RUTKAY AZİZ ANLATIYOR: SANATÇI EMEKLİ OLMAZ! *BİR ÖMÜR SAHNEDE, BİR ÖMÜR MÜCADELEDE*

RÖPORTAJ: HATİCE ÖZBAY

Gençlik yıllarımda tiyatroyla kurduğum bağ, yalnızca bir sanat merakı değil; memleketin gerçeğini anlamının ve ona karşı söz söylemenin bir yolu oldu. O yıllarda sahnede izlediğimiz oyunlar, bugünkü gibi piyasanın eğlence ürünleri değil; toplumsal gerçekliğe müdahale eden, seyirciyi rahatsız eden, düşündürten ve taraf olmaya çağırان metinlerdi.

Rutkay Aziz'i ilk kez, 1970'li yılların sonunda Ankara Sanat Tiyatrosu sahnesinde izledim. O gün sahnelenen oyun, Uğur Mumcu'nun kaleme aldığı Sakıncalı Piyade idi. O sahnede yalnızca bir oyuncu değil; baskıya, sansüre ve karanlığa karşı sözünü geri çekmeyen bir sanatçı gördüm. Tiyatro, o gün benim için bir sanat dalı olmaktan çıktı; bir duruş, bir taraf ve bir sorumluluk haline geldi.

Ardından yine aynı tiyatrodaki sahnelenen, Vasif Öngören'in yazdığı Zengin Mutfağı, tiyatronun yalnızca bir sahne değil; emeğin, sınıfın ve adalet arayışının konuşulduğu bir mücadele alanı olduğunu bana bir kez daha gösterdi. Oyun bittiğinde alkışladığımız şey yalnızca bir performans değildi; kendi hayatlarımızın sahnedeki karşılığıydı.

Bugün ise tablo tersine çevrilmiş durumda. Kültür kurumları zayıflatılıyor, sanat piyasa koşullarına teslim ediliyor, sanat emekçileri güvencesizliğe itiliyor. Emeklilik, bir hak olmaktan çıkarılıp bir belirsizlik ve yoksulluk dönemine dönüştürülüyor. Sahnede geçen bir ömrün sonunda sanatçıların dahi insanca yaşayabileceği bir emeklilik güvencesine sahip olamaması, bireysel bir kader değil; siyasal bir tercihin sonucudur.

Tam da bu nedenle, yıllarını emeğe, sanata ve toplumsal sorumluluğa adanmış bir sanatçının öyküsü yalnızca kişisel bir yaşam öyküsü değildir. Bu öykü, emeğin değersizleştirildiği, sanatın piyasanın insafına bırakıldığı bir dönemin tanıklığıdır. Ve bu tanıklık, yalnızca geçmiş anlatmak için değil; bugünü anlamak ve yarını kurmak için gereklidir.

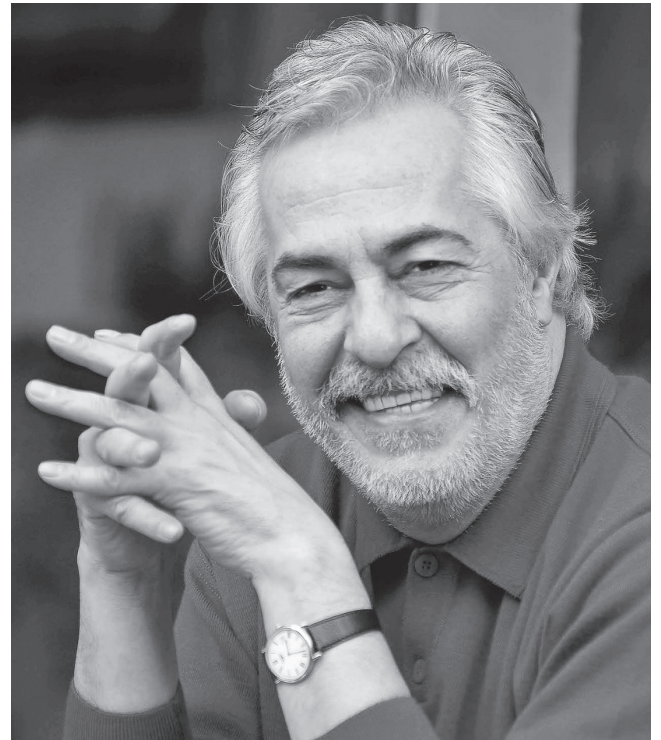
Emekli Postası olarak, 27 Mart Dünya Tiyatrolar Gününde değerli sanatçı Rutkay Aziz'i ağırladık ve kendisiyle emek, sanat, yaş almak ve direnmek üzerine konuştuk.

❑ **Uzun yıllar sahnede, kameranın önünde üretim yaptınız. Sizin için emeklilik ne anlama geliyor? Bir sanatçı gerçekten emekli olur mu?**

Ben Şehir Tiyatrolarına girmiştim ilk planda, yani 70'li yıllarda. Baktım ki insan orada emekleye emekleye emekli olacak, onun için oradan ayrılmamın çok doğru olacağına inandım. Emekten yana en yüce değer emek olduğuna inandım ve bunun için de emeğin mücadelesine hem tiyatrodaki hem hayatta devam ettim ve etmeye de devam ediyorum.

❑ **Sizin kuşağınızda birçok sanatçı güvencesiz çalıştı. Bugün geriye dönüp baktığınızda, sanatçıların sosyal güvence ve emeklilik hakları konusunda nasıl bir tablo görüyorsunuz?**

Son derece üzücü, utanç dolu bir tablo görüyorum. Yıllarca devlete hizmet etmiş, kendini adanmış milyonlarca insanımızın emeklilik adı altında aldıkları maaşların insanlığı sürdürmeye yetmediğini görüyorum.

İsim vermeyeceğim; az önce yıllarını sanata vermiş bir arkadaşımız “geçinemiyorum” diyor, fotoğraflarını satıyor. Yani yardım talep ediyor. Bir sanatçının böylesine bir duruma düşmesi üzüntü verici. Ama bu ülkede buna da şaşmıyorum. Çok üzücü.

Bizim kuşağımızda da gerçekten birçok sanatçı güvencesiz çalıştı. Sigortasız çalıştı, düzensiz çalıştı. Ama o yıllarda insanlar buna rağmen üretmeye devam etti. Çünkü başka bir şey düşünmüyorduk. Sanat yapmayı bir işten çok bir sorumluluk olarak görüyorduk.

Bugün geriye dönüp baktığımda şunu görüyorum: Sanatçının sosyal güvencesi hâlâ tam anlamıyla çözülmüş bir mesele değil. Birçok sanatçı hâlâ güvencesiz çalışıyor. Hâlâ emeklilik konusunda ciddi sorunlar yaşıyor. Bu yalnızca bireysel bir mesele değil; bu bir sistem meselesi.

❑ Yaş almak çoğu zaman geri çekilmekle eş anlamlı görülüyor. Oysa siz üretmeye, konuşmaya, sahnede olmaya devam ediyorsunuz. Yaş almak sizin için ne ifade ediyor?

(Gülerek) Ben yaş aldığımı farkında değilim pek. Bir arkadaşım “Ben hiç yaşamadım ki” derdi. Biz yaşadık tabii.

Unutamadığım, bir anımı aktarayım burada; Yaşar Kemal ustamızın birinci eşi ölüm döşeğindeyken ona ettiği bir laf var; bu sözü sizinle paylaşmak isterim: “Thilda üzülme, biz hep namuslu yaşadık” diyor. Bu beni çok etkilemiştir. Işıklar içinde uyusun, çok etkilenmişim.

Evet, namuslu yaşamak ve bu mirası çocuklarımıza, torunlarımıza bırakmak çok önemli. Sonunu düşünmeden yaşıyoruz. Asıl olan hangi yaşta olursa olsun o yaşı hak etmek.

❑ Devletin kültür ve sanat politikalarının değiştiğini sık sık dile getiriyorsunuz. Bu değişim, sanatçıların çalışma koşullarını ve emeklilik güvencesini nasıl etkiledi?

Çok olumsuz etkiledi. Son konuşmalar, demeçler, yasalarla emekçimizle, emeklimizle alay ediliyor sanki. Bunu kabul etmek zor. Bu ülke bunu hak etmiyor elbette. Bu ülke yirmi beş yıl önce böyle değildi, sanat yapıyordu. Şimdi sanatseverlerin dostluğu ve varlığıyla ayakta duruyoruz.

❑ Sanat çoğu zaman bir “meslek” değil, bir tutku olarak görülüyor. Bu bakış açısı, sanatçı emeğinin görünmez olmasına yol açıyor mu?

Tutku gerçekten. Başka türüsü olmaz. Bizim ülkemizde yeterince emekçiden yana kültür-sanat politikalarının uygulanmadığı ortada. Ülkemizi çok seviyoruz ama malzeme sıkıntısı var diyorum.

Halide Edip Adıvar, Büyük Taarruz sonrasında Mustafa Kemal Atatürk’e: “Paşam, ne mutlu, savaş bitti,” demiş. Mustafa Kemal Atatürk de “Ne bitmesi hanımefendi, savaş daha yeni başlıyor; daha cehaletle savaşıyoruz,” demiş. Bunu Mustafa Kemal 1920 yılında söylüyor. Yıl 2026 ve hâlâ, bakın, cehaletle savaşıyoruz.

❑ Bugün genç sanatçıların çalışma koşullarına baktığınızda, sizin kuşağınızdan daha mı güvenceliler, yoksa güvencesizlik farklı biçimlerde devam mı ediyor?

Bence farklı biçimlerde devam ediyor. Gençlerle de konuşuyorum, içlerinde çok acı çektiklerini biliyorum, tanık

oluyorum. Bizim koşullarımızdan belki biraz daha iyiler. Ama belki işte... Biraz ama neyin birazı, bilemiyoruz; tartışmalı özünde.

Genç kuşaklar, eskiden tiyatroculara “iki kalas bir heves” derlermiş. Kalaslar pahalı, heves de çıkar üzerine oturdu neredeyse. Bizler, dediğim gibi, “emek en yüce değer” ile büyüdük. Şimdiki kuşağa bakarsanız, darbeler sonrası kuşak en yüce değerini emek yerine para olduğuna inandı. En yüce değeri para olarak gördü.

Son yıllarda kadın arkadaşlarımızın ve gençlerimizin, Sıraçhaneye gibi meydanlara çıkması umut verdi. Umutlandık.

❑ Mücadelenin süreceğine ve kitleleşeceğine inanıyor musunuz?

Evet. Yine bir ustamızın dediği gibi, “kadınlar katılmaksızın gerçek bir kitle hareketi olmaz.” Buna ben de inanıyorum ve ekliyorum: Gençlerin örgütlenmesini de kattığımızda, ülkemizin geleceği açısından umudum yükseliyor.

❑ Emekliliğe yeniden dönersek, bugün Türkiye’de emeklilerin önemli bir bölümü geçim sıkıntısı yaşıyor. Sizce bu tablo yalnızca ekonomik bir sorun mu, yoksa bir sosyal politika meselesi mi?

Tek başına ekonomik sorun olarak tanımlayamayız. Elbette bu bir sistem meselesi. Çünkü insanlar yıllarca çalışıyor, üretiyor, bu ülkeye emek veriyor. Bir ömür boyunca verilen emeğin karşılığında insan gibi yaşayabilecek bir güvenceye sahip olmak en doğal haktır.

Örneğin sanatçı üretir, toplum için üretir. Ama o üretimin karşılığında insan gibi yaşayabileceği bir güvenceye sahip olması gerekir. Bu bir lütuf değildir; bir haktır. Bu hak sağlanmadıkça sanatçıların yaşadığı güvencesizlik devam eder.

Hangi meslekten olursa olsun, tüm emekliler için durum farklı değil. Bugün yaşanan geçim sıkıntısı yalnızca ekonomik bir mesele değil; aynı zamanda bir sosyal politika meselesidir. Emekliliğin bir hak olarak görülmesi ve buna uygun bir yaşam güvencesinin sağlanması gerekir.

❑ Sanatın toplumla bağı zayıfladığında ne olur? Bir toplum kültürünü kaybederse neyi kaybeder?

Bir ülke kültürünü ve sanatını kaybederse çok şeyini kaybedeceğine inanıyorum. Tabii ekonomik kalkınması çok önemlidir hem birey hem toplum için. Ama o ülkenin kalkınmasında eş değerli kültürel kalkınmanın da bir o kadar önemli olduğuna inanıyorum.

Bu yaşadıklarımızın cehaletten, kültürsüzlükten kaynaklandığına ve uygarlıktan uzak olduğumuza inanıyorum. Dil de çok önemli bir konu; dilimizi korumadan olmaz. Çünkü emperyalist güçlerin asil yıkıcı darbeleri dili bozmaktan geçer. Buna da özen göstermemiz gerek.

❑ Bugün geriye dönüp baktığınızda, hayatınızda en çok gurur duyduğunuz şey nedir?

Birçok konu var gurur duyacağım ancak en büyük gururum kızım. Doğa’nın adının hakkını verdiğini düşünüyorum. Ve torunlarım tabii, onlarla da gururlanıyorum.

Emekli Postası’na çok teşekkür ederim; size, ekip arkadaşlarınıza ve okurlarınıza da sevgilerimi iletiyorum.

SAĞLIK SİSTEMİ VE EMEKLİLER EMEKLİ MUHTAÇ OLMUŞ KURU SOĞANA!

PEDİATRİ UZMANI DR. BORA İNCE

Mahsuni ne güzel anlatmış bozuk düzende yiğitlerin durumunu! Biz de mevcut düzende emeklilerin sağlık sistemiyle olan dertlerini aynı bağlamda ele alalım. Emeklilerin kuru soğandan çok daha fazla, sağlıklarını korumaya ve/veya bozulan sağlıklarını tedavi ettirmeye ihtiyaçları var. Durumu anlamak için fazla rakamlara boğulmadan, sağlık sistemimizi değerlendirelim.

SAĞLIK SİSTEMİMİZ

2026 yılında bütçemizden sağlığa ayrılan pay %7,2 olup AB ülkelerinde bu oran %10-12 arasındadır. Aslında önceki yıllara göre artış gösteren bütçe payı çok kötü değildir. Esas sorun bu bütçenin nasıl kullanıldığıdır. Sağlığa ayrılan bütçenin yaklaşık %75'i tedavi hizmetlerine, kalanı koruyucu hizmetlere ayrılmıştır. Yani halkın sağlığının korunması pek önemli değil, hastalandıktan sonrası daha "değerlidir". Para, tedavi hizmetlerinde kullanıldığı zaman sağlık sermayesi büyümekte, sektör haline gelen sağlık sistemi palazlanmaktadır. Bu tercihe rağmen özellikle emekçilerin ve emeklilerin sağlığa erişimi her basamakta sorunludur. Sorunların ana başlıklarını sıralayalım;

1. Aile hekimliği sisteminde finansman ağırlıklı olarak halkın sırtında olup, koruyucu hekimlik hizmetleri yok hükmündedir.
2. Halkın sağlığını korumak, sağlık bakanlığının asli görevi olmaktan "yıllardır" çıkarılmıştır.
3. Tedavi edici sağlık sisteminde sağlık hizmetine erişim her basamakta çok yetersiz kalmıştır.
4. Sağlık hizmetlerine ücretsiz erişim olanağına kavuşanlarda bile belirli oranlarda ücret alınabilmektedir, yani tam olarak ücretsiz sayılamaz.

5. Ücretsiz sağlık hizmetine erişemeyenler ise bütçelerinin çok üzerinde maliyetlerle karşılaşmakta ve çoğu zaman çaresiz kalmaktadırlar.
6. Mevcut sağlık sistemi tüm sağlık çalışanlarını geçim zorluğu ve zorlu çalışma koşulları kısıncında mutsuz kılmaktadır.
7. Sağlık sistemindeki her aksaklıkta mutsuz sağlık çalışanlarıyla mutsuz emekçiler karşı karşıya getirilmektedir.
8. Sağlık emekçileri ve diğer yoksul emekçiler mevcut sistemin mağdurları olup ortak kurtuluşun örgütlü bireyleri olmak yerine çoğu zaman birbirlerini suçlayabilmektedir.
9. Anadilde sağlık hizmetine ilişkin hiçbir düzenleme yoktur

Başka bir yazıda bu başlıkları ele almak üzere genel sorunları burada noktalayalım. Biraz da emeklilerin sağlık sistemindeki yerlerine bakalım.

SAĞLIK SORUNLARIYLA BOĞUŞAN EMEKLİLER

Emekliler "aturka kapitalizmin" (Uğur Mumcu'dan alıntı) güncel halinin en dertli kesimini oluşturmaktadır. Sistem açısından çok değersizdirler, hatta yaşayan ölü statüsüne indirgenmişlerdir. Emekliler yoksulluğun pençesinde boğuşurken, hem sağlıklarını koruma koşullarından hem de tedaviye erişim olanaklarından genel olarak çok ama çok uzaktadırlar. Kamu sağlık sistemi adeta emeklileri yok saymakta, göstermelik öncelikler de hiçbir işe yaramamaktadır. Bir avuç zengin emekli dışında kalanlar özel sağlık hizmetinden yararlanamamaktadır. Yaşlı bakımı konusunda da kamu hizmeti ihtiyacın çok uzağında olup görev, emeklilerin yakınlarına bırakılmış durumdadır. Yukarıda başlıklarını sıraladığımız sorunlar emeklileri daha fazla olumsuz etkilemektedir.

ÇÖZÜM

Sağlık sistemine ilişkin çözüm, ücretsiz, nitelikli, ulaşılabilir, bilimsel ve anadilde sağlık hizmeti organize edilerek sağlanabilir. Üstelik tedavi edici sağlık hizmeti yerine koruyucu sağlık hizmetine gereken önem verilirse sağlık sistemine bütçeden çok fazla pay da ayrılması gerekmez. Mevcut iktidarın ve kapitalist sistemin asla böyle bir tercihi olmaz, öyleyse tüm emekçilerin ve emeklilerin etkili bir şekilde örgütlenip gücünü ortaya koyması gerekmektedir.

TİP'Lİ EMEKLİLER SEFALET ZAMMINA KARŞI ALANLARDAYDI

TİP'li Emekliler'in çağrısıyla İzmir, Ankara, İstanbul, İzmit ve Edremit'te yapılan basın açıklamalarında emekliler ortak talepler etrafında birleşti. Artan hayat pahalılığına, barınma krizine ve yoksullaştırma politikalarına karşı insanca yaşam hakkı için mücadele çağrısı yapıldı.

ORTAK BASIN AÇIKLAMASI METNİ

"Ekonomik şahlanış yılı" olacağı söylenen 2026 yılı, zam yağmuru ve rekor seviyede gerçekleşen ocak ayı enflasyonu ile başladı. TÜİK tarafından aralık ayı enflasyonunun yaklaşık 4,5 katı olarak açıklanan ocak ayı enflasyonu ile emekli, yapılan artışın yüzde 38'ini yılın ilk ayında kaybetti.

Ülkemizde bir ekonomik krizden değil, bölüşüm krizinden kaynaklanan sürekli yoksullaştırma ve servet transferi politikasından bahsedebiliriz. Bu politikaların doğal sonucu, çalışan yoksulluğunun yanı sıra yaşlı yoksulluğudur. On yılların emeği ile ürettiği tüm değerleri kendinden sonraki nesillere armağan eden emekliler, bugün sadece yük olarak görülmekle kalmayıp, onur ve haysiyeti ile de oynanan bir kesimi oluşturmaktadır.

EMEKLİNİN ONURU İKTİDARI YENECEK!

En düşük emekli aylığını 18.939 liradan 20.000 liraya çıkarmayı öngören yasa, emekli aylığının hesaplara yatırılmasından iki hafta sonra Resmî Gazete'de yayınlandı. 1.061 liralık "artış" için "bütçe imkânlarını ne kadar zorladıklarını" kamuoyu ile paylaşan iktidar sözcüleri; "müsait bir zamanda" emeklilerin koşullarının iyileştirileceğini açıklayarak milyonluk saat takılı ellerini sefalet maaşının onayı için kaldırdılar.

Maaşı sefalet ücreti olarak niteleyen iktidar ortağı partinin vekillerinin de bu artışı Meclis Genel Kurulu'nda onaylaması, nedense emeklileri şaşırtmadı. Aynı ellerin, aynı pervasızlıkla bayram ikramiyesini 5.000 liraya çıkarma teklifi için de kalkacağı aşikârdır.

SARAYA DEĞİL EMEKLİYE BÜTÇE

Emekli aylığı devletin borcudur; yıllar öncesinden tahsil edilmiştir. Bu borcun Hoca Nasrettin meseli benzeri boş vaatlerle ödeneceğini söylemek ancak saray rejiminin sözcülerine yakışır. Emeklinin "Gabar petrolü – müsait zaman" masalları ile sabretmeye davet edilmesi kabul edilemez.

Emekli, başta barınma ve sağlıklı beslenme olmak üzere insana yaraşır yaşam koşullarına kavuşmanın çıkar yolunun örgütlenmekten ve örgütlü mücadeleden geçtiğini kavramanın arifesindedir.

YAŞASIN ÖRGÜTLÜ MÜCADELEMİZ!

Gerek asgari ücrete yapılan ve bugün için açlık sınırının 3.000 lira altında kalan asgari ücret, gerekse emekli aylığına yapılan vicdansız artış nedeni ile iktidar, toplumsal rıza üretmek adına kamuoyunca "vatandaşlık maaşı" olarak bilinen Gelir Tamamlayıcı Aile Destek Sistemi için pilot uygulamaları 2026 yılında başlatmayı, gelecek yıl ise ülke çapında yaygınlaştırmayı planlıyor.

İktidarın yoksullaştırma politikalarını yaygınlaştırmak, "yoksulluğu yönetme" anlayışını sadaka düzeninin sürekli kılınma politikası olarak nitelendiriyor ve kabul etmiyoruz.

SADAKA DEĞİL İNSANCA YAŞAM!

Geçtiğimiz aylarda otel odalarında, otobüs terminallerinde, kim bilir belki sokakta yaşamak zorunda kalan emeklilerin haberleri ülke gündeminde ön sıralara yerleşti. Evinin kirasını ödemediği için üç ay sokakta kalan ve sığındığı bir otomobilde yanarak yaşamını yitiren Cemal amca'yı da bir kez daha saygıyla anıyor, "Cemal amca'yı yakan ateş emeklinin isyan ateşi olacak" diye haykırıyoruz.

Emeklilerin ve tüm yurttaşların barınma hakkı, Anayasal bir teminat olarak devletin asli görevidir; savsaklanamaz.

Emekliler gerek bütçe görüşmeleri sırasında gerekse de emekli aylık oran artışı sonrasında ülke genelinde pek çok protesto eylemi düzenlediler. Bunun yanı sıra ana muhalefet partisinin Meclis'te oturma eylemi yapmasına ve partili vekillerimizin sayısız kamuoyu açıklamasına rağmen iktidarın istediği oldu.

Bunun sebebi, sermaye ve iktidarın son derece örgütlü; buna karşılık emekli alanındaki örgütlenmelerin birleşik mücadeleden uzak bir dağınıklık hâli yaşamasıdır.

BİRLEŞE BİRLEŞE KAZANACAĞIZ!

Güncel Taleplerimiz

1. En düşük emekli maaşı, insanca yaşam seviyesine yükseltilmiş asgari ücret kadar olsun.
2. Tüm emeklilere açlık sınırının üstüne taşıyacak seyyanen zam yapılsın.
3. Aylık bağlama oranında 2008 öncesine dönlüsun.
4. Emekli aylık artışlarında büyümeden kaynaklanan refah payı ödemesi uygulansın.
5. Yılda en az üç kez ve en düşük emekli aylığı tutarında ikramiye ödemesi yapılsın.

İNSANCA YAŞAMAK İSTİYORUZ!

1. Sağlıkta yapılan kesintiler kaldırılınsın.
2. Emekli aylık artışında kira, gıda, sağlık ve ulaşım gibi yaşamal ihtiyaçların enflasyon oranı esas alınsın.
3. Evi olmayan emeklilerin barınma sorununun çözümü için emekli konutları inşa edilsin.
4. Yaşlı ve bakıma muhtaç emekliler için yurt sathında bakım evi projeleri hayata geçirilsin.
5. Emeklilerin örgütlenmesinin önündeki anayasal ve yasal engeller kaldırılınsın.

Biliyor ve inanıyoruz ki tüm taleplerimizin hak olarak kazanılması birleşik örgütlü mücadelemizle gerçekleşecektir.

Ve yine biliyoruz ki:

GÜÇLÜYÜZ – FARKINDAYIZ – YAN YANAYIZ!

SENDİKA HAKKIMIZ SÖKE SÖKE ALIRIZ!

TİP'Lİ EMEKLİLER

TİP'Lİ EMEKLİLER

İZMİR - 20 Şubat 2026

20 Şubat 2026 tarihinde İzmir Konak YKM önünde, TİP'li Emekliler'in çağrısıyla yapılan basın açıklamasında emekliler, artan hayat pahalılığına ve yetersiz maaş artışlarına karşı insanca yaşam talebini dile getirdi. Açıklamada emeklilerin yaşadığı sorunların bir ekonomik krizden değil, emekçilerin ve emeklilerin payına düşenin giderek azaldığı bir bölüşüm krizinden kaynaklandığı vurgulandı.

Basın açıklamasına **Birleşik Emekliler Sendikası** ile **Karşıyaka Emekliler Platformu** temsilcileri de katılarak destek verdi. Emeklilerin barınma, beslenme ve geçim sorunlarının her geçen gün derinleştiği belirtilirken, emekli aylıklarının bir lütf değil, yıllar önce ödenmiş primlerin karşılığı olduğu hatırlatıldı. Emekliler, insanca yaşam hakkı için örgütlü mücadelenin büyütülmesi çağrısında bulundu.

ANKARA - 1 Mart 2026

1 Mart 2026 tarihinde Ankara Ulus Meydanı Atatürk Heykeli önünde, TİP'li Emekliler'in çağrısıyla yapılan basın açıklamasına sendika, dernek ve platform temsilcilerinin yoğun katılımı dikkat çekti. Meydan, "Emeklinin onuru iktidarı yenecek!", "Sadaka değil insanca yaşam!" ve "Birleşe birleşe kazanacağız!" sloganlarıyla yankılanırken, emekliler sefalet zamlarını reddettiklerini ve insanca yaşam için örgütlü mücadeleyi büyütme kararlılığını vurguladı.

Açıklamaya **Anadolu Halk Ozanları Derneği**, **Bağımsız Emekliler Sendikası**, **Birleşik Emekliler Sendikası**, **DİSK Devrimci Emekliler Sendikası**, **Emekli Meclisleri Sendikası**, **Tüm Emekliler Sendikası 2021** ve **Türkiye Emekliler Partisi** temsilcileri katılarak destek verdi. Emekliler, haklarının sadaka değil alın terinin karşılığı olduğunu belirterek birleşik mücadele çağrısını yineledi.

İSTANBUL - 1 Mart 2026

1 Mart 2026 Pazar günü İstanbul Eminönü Meydanı'nda, TİP'li Emekliler'in çağrısıyla bir araya gelen emekliler önce yurttaşlara bildiri dağıtarak taleplerini doğrudan halkla paylaştı, ardından basın açıklaması gerçekleştirdi. Emekliler, artan hayat pahalılığı ve barınma sorunlarına dikkat çekerek sefalet zamlarını kabul etmediklerini ve insanca yaşam hakkı için mücadeleyi sürdüreceklerini vurguladı.

Basın açıklamasında, evinin kirasını ödeyemediği için sokakta yaşamak zorunda kalan ve sığındığı otomobilde yanarak yaşamını yitiren **Cemal amca** anılarak, barınma hakkının gasp edilmesine karşı öfke dile getirildi. Emekliler, "Cemal amca'yı yakan ateş, emeklinin isyan ateşi olacak" sözleriyle barınma krizinin artık bir yaşam meselesine dönüştüğünü ifade etti.

Açıklamaya **DİSK Dev Emekli-Sen, Emekliler Meclisi, Türkiye Emekliler Derneği, Tüm Emekliler Sendikası 2021, Emekçi Hareket Partisi ve Demokratik Emekliler Sendikası** temsilcileri katılarak destek verdi. Emekliler, haklarının sadece değil alın terinin karşılığı olduğunu belirterek ortak mücadele çağrısını yineledi.

İZMİT - 14 Mart 2026

14 Mart 2026 Cumartesi günü İzmit'te TİP'li Emekliler tarafından yapılan basın açıklamasında, emekliler yok-sullaştırma politikalarına, sadaka düzenine ve tamamlıyıcı emeklilik sistemine karşı mücadele çağrısı yaptı. Açıklamada, Saray rejiminin halk düşmanı politikalarıyla sömürüyü ve güvencesizliği derinleştirdiği vurgulanarak emeklilerin insanca yaşanacak ücret alamadığı, sendikal örgütlenme hakkını kullanamadığı ve bütçeden hak ettiği paya erişemediği ifade edildi.

Emekliler, bu sefalet düzeninin ancak birleşik ve örgütlü mücadeleyle değiştirileceğini belirterek dayanışmayı bütüne ve insanca yaşam hakkını kazanma kararlılıklarını dile getirdi.

EDREMİT / BURHANİYE - 23 Şubat 2026

23 Şubat 2026 tarihinde Burhaniye Cumhuriyet Meydanı'nda, TİP'li Emekliler'in "Ekonomik, sosyal ve siyasal haklarımızı birlikte kazanacağız" çağrısıyla yapılan basın açıklamasında emekliler, bütçenin savaşa ve güvenlik politikalarına değil emeklilerin insanca yaşama ayrılmaması gerektiğini vurguladı. Açıklamada, emeklilerin giderek derinleşen geçim sorunlarına karşı birleşik mücadelenin büyütülmesi çağrısı yapıldı.

Basın açıklamasına Burhaniye Emek ve Demokrasi Platformu da destek vererek emeklilerin hak mücadelesiyle dayanışma mesajı verdi. Emekliler, "Savaşa değil emekliye bütçe" sloganıyla taleplerini kamuoyuna duyurdu.

8 MART'IN TÜRKİYE'DEKİ TARİHİ

ŞÖHRET BALTAŞ

Bir 8 Mart daha geride kaldı.

Şubat ayında erkekler yirmi üç kadını öldürdü, on bir kadın ise "şüpheli şekilde ölü bulundu.2 Mart'ta öğrencisi tarafından öldürülen ve aynı günün akşamı Zeytinburnu sahilinde cesedi bulunan iki kadının adı aynıydı: Fatmanur Çelik.

Bugün hâlâ bunca cinayete, bunca hak ihlaline rağmen kadının "fıtratından" bahsedenler veya "kadın hakkı değil insan hakkı" diyenler var. O hâlde bir kere daha hatırlamanın zamanıdır:

Bundan tam otuz dokuz yıl önce, 1987'de Kadıköy Yoğurtçu Parkı'nda "Dayağa Karşı Dayanışma" mitingi düzenlendi. Bu, Türkiye'de kadınların özgül sorunlarından kaynaklanan ilk protesto gösterisiydi. Mitinge beklenenden çok daha fazla kadının katılması ve "Bağır! Herkes duysun" haykırışı, meselenin ciddiyetini ortaya koyuyordu.

Ancak bu topraklardaki kadın mücadelesinin ilk dile gelişi değildi bu tarih.

Kadınların ikinci sınıf insan sayılmasına karşı bilinç, Cumhuriyet'ten önce başladı. Meşrutiyet'in ilanı ile birlikte kadınlar kendilerini ifade etmek üzere harekete geçtiler.

1886'da yayınlanmaya başlayan Şükûfezar, sahibi ve yazı kadrosunun kadınlar olduğu ilk dergiydi. Dergide, kurucusu olan Arife'nin yanı sıra, Münire, Fatma Nevser, Fatma Nigâr gibi kadınlar baba ya da koca adını kullanmaksızın kendi adlarıyla yazıyorlardı.

Şükûfezar'ı, 1895'te çıkan ve 1908'e kadar toplam 604 sayı yayınlanan Hanımlara Mahsus Gazete izledi. Bu dergide Fatma Aliye, Emine Semiye, Şair Nigâr gibi entelektüel kadınlar yazı yazıyor, okurları da daha çok üst sınıf kadınlardan oluşuyordu.

Ulviye Mevlan tarafından çıkarılan Kadınlar Dünyası ise dönemine damga vuran bir dergi oldu. Yazı kadrosu ve hatta mürettepleri dahi kadın olan dergide, "Kadınların hak ve hukuku tanınmadıkça erkek yazılarına yer verilmeyeceği ilkesi" kabul edildi. Yayın ilkesini "kadın ile erkek eşitliği için çalışmak" olarak belirleyen Kadınlar Dünyası, aydın kamuoyundan destek görmedi ancak varlığını sürdürdü. 1913'te dergiye bağlı bir örgütlenme olarak Osmanlı Müdâfaa-i Hukuk-ı Nisvan Cemiyeti kuruldu. Derneğin talepleri arasında ilköğretimin zorunlu olması, kız liselerinin tüm yurda yayılması, kızlara yükseköğrenim hakkı verilmesi, çokeşliliğin yasaklanması, boşanma hakkı yer alıyordu. Bu talepler, toplumda "aşırılıkla" suçlandı ama hem dernek hem de dergi, Osmanlı koşullarında bir kadın hareketi yaratmayı başardı.

İlk eylemler

Bu sırada emekçi kadınlar da bir başka cephede kadın olarak var olmaya çalışıyorlardı. Meşrutiyet sonrasında yaşanan ve kadın emeğinin yoğun olduğu işkollarında gerçekleşen grevlerde, kadınlar ön saflarda yer alıyordu. Erkek işçilerin yarı ücretine çalışan kadın işçiler yazın 15, kışın 10 saat mesai yapıyor, akşam yemeği için sadece 35 dakikalık mola verebiliyorlardı. Ağır çalışma koşulları ve düşük ücret, kadınları başkaldırıya itiyor, kadınlar haklarını genişletebilmek için eylemler yapıyor, greve çıkıyorlardı.

Erkek işçilerin yoğun olduğu grevlere de "eş ve anne" olarak destek veren kadınların, örneğin 1873 Tersane grevinde "ellerinde sopalarla grev kırıcılara saldırdığı", dönemin gazetelerinde yer alan bir haberdir.

1876 Feshane grevi ise, dokuma işkolunda çalışan kadınların öncülük ettiği bir direnişti. 50 kadın işçi, Babıali'ye yürüyerek sadrazamdan ödenmeyen ücretlerini talep ettiler.

Grev ve direnişler açısından hareketli geçen 1908 yılında, İstanbul, İzmir, Adana, Selanik, İskeçe, Vidin, Kavala, Drama, Üsküp ve Varna gibi merkezlerde örgütlenen 100'ü aşkın grevden 40'ı kadın emeğinin ağırlıklı olduğu işkollarında yaşandı. Tütün, dokuma, halı fabrikalarında çalışan kadınlar grev komitelerinde aktif olarak yer aldılar. Çalışma saatinin yazın 9, kışın 8 saate indirilmesi, ücretlerin artırılması, işyerlerinde içme suyu ve havalandırma tesisatı bulundurulmasını talep ediyorlardı.

Aynı yıl Sivas'ta, 16 saatlik mesai sonunda alınan günlük ücretin bir ekmek almaya dahi yetmemesine başkaldıran kadınlar, Sivas Belediyesi'ne doğru yürüyüşe geçip belediye başkanının evini taşladılar ve buğday depolarına el koydular.

1910'da Bursa'da ve Bilecik'te dokuma işkolundaki grevlere de binlerce kadın işçi katıldı. Ertesi yılda, yarısından fazlası kadın olan Cibali Tütün Fabrikası işçileri, sendikalaşma hakkı ve ücretlerin yükseltilmesi için direnişe çıktı.

Kadınların hakları, hiçbir zaman üretim ve yaşamın içinde daha fazla yer almaları ile "uyumlu" bir biçimde gelişmedi. Ülkenin her yerinde, ağır çalışma koşullarına direnen kadınlar kendilerinden sonraki kadın sınıflarınca devralınip sürdürülecek bir mücadele zemini bıraktılar.

Resmi tarih

Cumhuriyetin ilk yıllarında kadınların siyasal haklarını alma talepleri reddedildi. Birinci Meclis'te oylanarak kararlardan biri "Her 20 bin erkek bir mebus seçer" maddesiydi.

Osmanlı döneminde kadın hakları üzerine Hanımlara Mahsus Gazete'de yazılar yazan Nezihe Muhiddin önderliğindeki kadınlar, 15 Haziran 1923'te Kadınlar Halk Fırkası'nı kurdular. Basında alaycı ifadelerle yer alan partinin başvurusuna İçişleri Bakanlığı sekiz aydan sonra izin vermediğini bildirdi. Nezihe Muhiddin bu kez 1924'te Kadınlar Birliği adlı derneği kurdu ve mücadeleye devam etti. Birliğin dergisi olan Kadın Yolu dergisi, Tahrir-i Sükûn Kanunu ile kısıtlandı. 1926'da Türk Kadınlar Birliği'nin Cumhuriyet Halk Fırkası'na üye olmak için yaptığı başvuru ise "Kadınların hayır işleri ile uğraşması daha doğru olur" gerekçesiyle reddedildi. Türk Kadınlar Birliği merkezinde yapılan polis aramasında Nezihe Muhiddin hakkında yolsuzluk suçlaması "icat" edildi ve Muhiddin istifaya zorlandı.

Kadınlar 1930 yılında, sadece belediye seçimlerine katılma hakkını, bundan 4 yıl sonra da mebus olma hakkını kazandılar.

8 Mart'lar

İlk 8 Mart kutlaması, 1921'de TKP üyesi olan Cemile ve Rahime kardeşler tarafından Ankara Bağlan'nda düzenlendi. Kuşkusuz önemliydi ama Türkiye'deki kadınlar kamuya açık bir 8 Mart kutlaması için, bu tarihten sonra tam 54 yıl beklemek zorunda kalacaklardı.

8 Mart 1975'te, İlerici Kadınlar Derneği ilk açık kutlamayı gerçekleştirdi. İstanbul'da bir tiyatro salonunda düzenlenen bu kutlamadan sonra İKD, 12 Eylül 1980'e kadar beş yıl boyunca 8 Mart vesilesiyle çeşitli etkinlikler yaptı.

12 Eylül'le birlikte toplumsal başkaldırı ezildi, tüm muhalif kesimler susturuldu. Bu dönem sol örgütlerde yer almış kadınlar açısından da bir geçmiş muhasebesine yol açtı. Solun sahip olduğu cinsiyetçi ve ayrımcı damarın enine boyuna tartışılması sonucunda bir "kadınlık durumu" tespiti yapıldı ve 1981'de düzenlenen Yazko Konferansları, kadın hareketini etkileyen önemli bir dönüm noktası oldu.

1987'de, yazının başında andığımız ilk kitlesel eylem gerçekleşti; Dayağa Karşı Dayanışma Yürüyüşü. Yürüyüş fikrine yol açan şey; Çankırı'da kocasından şiddet gördüğü

için boşanma davası açan üç çocuklu bir kadının talebini, "Kadının sırtını sopasız karnını sıpasız bırakmamalı" gerekçesiyle bir hâkimin reddetme kararıydı. Yoğurtçu Parkı'ndan Söğütluçeşme'ye kadar yürüyen 2500 civarındaki kadının bu eylemi daha sonra uzun soluklu bir kampanyaya dönüştü. Şiddet deneyimlerinin ilk ağızdan anlatıldığı Bağır Herkes Duysun adlı kitap yayınlandı, 1990'da Mor Çatı Kadın Sığınağı Vakfı ve Kadın Eserleri Kütüphanesi kuruldu.

1989'da cinsel tacize karşı Mor İğne Kampanyası; 1990'da Aileden Sorumlu Devlet Bakanının "flört fahişeliktir" sözlere karşı Düdük Eylemi; yine 1990'da fuhuş yapan kadınlara tecavüzde ceza indirimini getiren TCK 438. maddeye karşı yapılan Haklı Tecavüz Yoktur / 438'e Karşı kampanya; Medeni Kanun Medeni Değil Kampanyası ve 1995'te Bekaret Kontrolüne Hayır Kampanyası yapıldı.

Hepsi de o güne kadar dile getirilmemiş konulardı. Soldaki "büyük siyaset" algısı, kadınların bekareti ya da fahişelere tecavüz gibi konularla uğraşmayı reddediyor, bunlarla uğraşan kadınları hafife alıyordu. Bu bağlamda feminizmin cevabı netti: Özel olan politiktir.

Evet, özel sandığımız, özel diye görmezden geldiğimiz her şey politiktir, yaşanması da görmezden gelinmesi de tam olarak politik bir tercihin sonucudur.

2000'lerin başından bu yana kadınlar gündüz kendi pankartlarıyla ve gece tek pankartın arkasında yürüyorlar. Yasaklara rağmen, baskıya rağmen, daraltılan yaşam alanlarına rağmen bağıra çağıra caddeleri inletiyorlar: Kadınlar her yerde! Geceleri de sokakları da meydanları da terk etmiyoruz!

Yaşasın 8 Mart mücadele günü!

6 ŞUBAT'IN 3. YILDÖNÜMÜNDE DEPREM VE EMEKLİLİK GERÇEĞİ

6 Şubat 2023 depremleri yalnızca binaları yıkmadı; sosyal güvenlik, barınma ve yaşam hakkı sistemlerinin ne kadar kırılgan olduğunu da ortaya çıkardı. Bu felaketin en ağır sonuçlarını ise sabit gelirle yaşamaya çalışan emekliler yaşadı. Evini kaybeden, kira yükü altında ezilen, sağlık ve bakım ihtiyaçları artan emekliler için deprem, geçici bir afet değil; kalıcı bir yoksullaşma ve barınma krizine dönüştü.

Bugün depremi konuşmak, yalnızca afet yönetimini değil; emeklilerin barınma hakkını, güvenli konuta erişimini ve insanca yaşam koşullarını konuşmak demektir. Bu nedenle deprem meselesi, emeklilik meselesinden ayrı değildir. Emeklilik yalnızca maaş değil; güvenli bir konut, erişilebilir sağlık hizmeti ve insan onuruna yakışır bir yaşam hakkıdır.

Aşağıdaki yazıyı, 6 Şubat depreminin yıldönümünde barınma hakkını emeklilik perspektifiyle birlikte ele almak ve kamusal sorumluluğu hatırlatmak amacıyla paylaşıyoruz.

DEPREM SONRASI GEÇİCİ BARINMA İHTİYACI VE KALICI KONUTA ERİŞİM

Y. MİMAR AYNUR SAVAŞ ULUĞTUĞ

TİP MMŞP Büro Üyesi

Konut hakkını da içeren ve onu da kapsayarak aşan temel bir insan hakkı olan barınma hakkı; güvenli, ödenebilir, ulaşılabilir, insani yaşam standartlarına uygun, deprem ve benzeri afetlere karşı dayanıklı ve aynı zamanda asgari yaşamsal (elektrik, su, doğalgaz, internet gibi) hizmetleri de içeren temel bir insan hakkı olarak tanımlanabilir. Bu hak, vatandaşlar açısından Anayasal güvence kapsamında bir hak olup, Anayasanın "Konut Hakkı" başlıklı 57. Maddesinde yer alan; "Devlet, şehirlerin özelliklerini ve çevre şartlarını gözeterek bir planlama çerçevesinde, konut ihtiyacını karşılayacak tedbirleri alır, ayrıca toplu konut teşebbüslerini destekler." şeklindeki düzenleme de devletin bu konudaki doğrudan pozitif yükümlülüğünü ortaya koyar.¹

Bu yükümlülüğü iki ana başlıkta inceleyeceğiz:

- I. Geçici barınma ihtiyacı (Afet öncesi planlama, afet sonrası geçici barınma)
- II. Kalıcı, güvenli konuta erişim

I. Geçici Barınma İhtiyacı

Tarihsel süreklilik içinde toprağa kazılan çukurlarda, mağaralarda, çadırlarda karşılanan barınma ihtiyacı, kültürel yaşamı yansıtan konutların, sarayların, apartmanların, gökdelenlerin doğuşunu da beraberinde getirmiştir. İnsanoğlunun doğa ile amansız bir mücadeleye girerek oluşturduğu bu yapılaşma gayreti bazen insan eliyle, bazen de doğanın kendisinden kaynaklanan afetlerle sekete uğramıştır. Afetlerin yıkıcılığı karşısında çaresiz ve

mülsüz kalan insanoğlu için en temel yaşam gereksinimi olan barınma ihtiyacının karşılanması, toparlanma sürecinin ilk unsurudur.

6 Şubat 2023'te dokuz saat arayla meydana gelen, merkez üsleri sırasıyla Kahramanmaraş'ın Pazarcık ve Ekinözü ilçesi olan, 7,8 Mw ve 7,5 Mw büyüklüklerindeki iki deprem, bölgenin yakın çevresinde yer alan 11 ili etkilemiştir. Yaklaşık 50.000 kişinin hayatını kaybettiği, yüzbinlerce kişinin evsiz kaldığı bu deprem beraberinde barınma sorunlarını da getirmiştir. 11 kentte birden yaşanan bu afet, çok sayıda geçici barınma alanının aynı anda, farklı bölgelerde acilen oluşturulmasını gerektirmiştir. Bu durum geçici barınma alanlarının amaçlarının ve tasarım kriterlerinin tekrar tartışılması ihtiyacını doğurmuştur.

Geçici konutların tasarım ve planlamasında, afet gibi durumlarında yapılan insani yardımın kalitesini geliştirmek ve afetten etkilenen kişilere ulaştırılan insani yardım faaliyetlerinin standartlarının belirlendiği ulusal ve uluslararası yönetmelikler ve rehberler bulunmaktadır. Ulusal ölçekte AFAD'ın Geçici Barınma Merkezlerinin Kurulması, Yönetimi ve İşletilmesi Hakkında Yönerge (2015) ve uluslararası alanda ise The Sphere Project (2018) örnek gösterilebilir.²

Deprem sonrası geçici konut alanları tasarımı ve üretimi için farklı yaklaşımlar:

Geçici barınma alanlarının planlamasının deprem yaşanmadan önce yapılması ve tüm hazırlık süreçlerinin planlanmış olması, deprem sonrasındaki toparlanma sürecinin koordine edilebilmesinin en temel unsurlarından biridir.

Geçici barınma alanlarının kurulumunda dikkat edilmesi

gereken hususların göz ardı edilmesi hâlinde geçici barınma alanı; yüksek nüfus yoğunluğu, sanitasyon ve temiz suya ulaşım sorunları, hijyenik bir ortamın yaratılmaması, yangın, sel gibi içsel ve dışsal tehditlerle karşı karşıya kalabilir ve yeni travmalar, can ve mal kayıpları yaşanabilir. Bu nedenle:

1. Geçici barınma alanları erişilebilir olmalıdır, depremden zarar gören kentten ve kent parçasından bu alanlara yurttaşlar yürüyerek dahi ulaşabilmelidir.
2. Geçici barınma alanlarının mevcuttaki ana yol eksenleri ile bağlantılarının olması gerekir. Bu kriter göz önüne alınırken mevcut aksların olası bir artçı depremde kapanması riski göz önünde bulundurulmalı, mümkünse birden fazla bağlantı güzergahı düşünülmelidir.
3. Geçici barınma alanlarının kurulacağı arsa/arazi mümkün ise kamu mülkiyetinde olmalıdır. Cami, okul bahçeleri gibi alanlar en acil ve kısa vadeli çözümde kullanılabilir fakat yapının depremden zarar görmediğine emin olunması hayatidir.
4. Geçici barınma alanı 500 m²'den küçük olmamalıdır.
5. Geçici barınma alanı yağmur suyu havzasından en az üç metre yükseklikte olmalı ve herhangi bir yağış hâlinde yağmur/kar suyunun akabilmesi için arazi %2 ile %6 eğime sahip olmalıdır.
6. Yer seçiminde hâkim rüzgâr yönü göz önünde bulundurulmalıdır.
7. Geçici barınma alanına elektrik, su ve kanalizasyon (en kötü ihtimalle foseptik çukuru inşa edilebilmelidir) bağlantısı yapılabilmelidir.
8. Geçici barınma alanı mümkünse genişlemeye (yeni çadırların ve konteynerlerin eklenmesine) uygun bir alan olmalıdır.³

2023 Kahramanmaraş, 2020 Elâzığ, 2020 İzmir, 2011 Van, 1999 Gölçük ve Düzce depremlerinden sonra afetzedeler için oluşturulan geçici barınma alanlarındaki birimler için konteynerler tercih edilmiştir. Bu birimler, ülkemizde çok sayıda üreticisi bulunması; hızlı üretilebilmeleri, kolay taşınabilir ve monte edilebilir olmaları ve modüler olmaları dolayısıyla genellikle en uygun alternatif olarak değerlendirilmektedir. Oysaki, geçici barınma birimleri için daha az zamanda, daha fazla sayıda ve daha uygun fiyatlı çözümlerle yapılması için farklı yöntemler de bulunmaktadır.

Geçici konutların yapım ve inşaa süreçlerinin dört farklı yöntemle yürütülebileceği belirtilmektedir; yerinde yapım, şantiyede üretilen bileşimlerle yapım, şantiye dışında üretilen bileşimlerle yapım, şantiye dışında üretilen hazır yapılarla yapım.

Geçici konutlar üretim ve yapım teknikleri olarak da farklılaşabilir. Günümüzde kullanılan beş teknik bulunmaktadır; iskelet sistemler, panel sistemler, hacimsel sistemler, kâğıt sistemler, tel kafes sistemi.

Geçici konut birimlerinden örnekler:

Geçici konut üretim sistemleri teknik ve yöntem açılarından birçok çeşit seçenek sunmaktadır. Yapılacak yerleşimde hızlı, uygun maliyette ve yüksek konforlu seçenekler tercih edilmelidir. Aşağıda açıklaması yapılan geçici konut çözümleri, bu üretim sistemlerinin günümüzde uygulanan örneklerinden bazılarıdır.

Şantiye dışında üretilen hazır yapılar ile üretim ve hacimsel sistemler:

Şantiye dışında üretilen bileşenlerle yapım ve panel sistemler:

Bayer Köpük, 1970: Gediz Depremi'nden sonra en çok hasarın görüldüğü köylerden biri olan Akçaalan'da köpük kubbeler yaptırılmıştır.

Paper Log House, 1995: Japonya'da meydana gelen deprem sonrası evsiz kalan insanlar için kullanılan kağıt konutlar, 1999 Van depreminde ve 2001'de Hindistan'da meydana gelen depremden sonra da kullanılmıştır.

Tiny House, 2016: ABD’de meydana gelen sel baskını sonrasında üretilen konutlar, daha sonra ihtiyacı olan evsizlere verilebilecek ve büyütülebilecek şekillerde sürdürülebilir olması hedeflenerek tasarlanmıştır.

Sandbag, 1992: İran’daki Baninajar mülteci kampında yaşamış olan mülteciler tarafından kullanılan barınaklar, kum torbalarının ipler yardımıyla sabitlenmesi ve üzerinin çamurlu sıvayla kapatılmasıyla üretilmektedir.

Ikea Mülteci Barınağı, 1992: Afet sonrası ve mülteci göçüyle doğan acil konut ihtiyacını gidermek üzere üç ayrı yapı elemanı sisteminin bir araya gelmesiyle oluşmaktadır: Taşıyıcı iskelet, panel duvar elemanları ve fotovoltaik çatı elemanları.

II. Kalıcı ve güvenli konuta erişim

Deprem sonrası çözülmesi gereken ilk konu barınma olmaktadır. Acil barınma ve geçici barınma, kullanıcıların barınma ihtiyaçlarının kısa süre içerisinde geçici olarak giderilmesi kapsamındaki kalıcı barınma, kalıcı konutların inşa edilerek kullanıcıların bu konutlara yerleştirilmesini ifade etmektedir.

Deprem sonrası kalıcı konutlara erişim, 7269 sayılı kanun kapsamında “hak sahipliği” şartlarına bağlı olarak TOKİ ve yerinde dönüşüm projeleriyle sağlanmaktadır.

Farklı demografik verilere sahip alanlar üzerinde yapılan çalışmalarda sorunların ortak, ihtiyaçların farklı olduğu tespit edilmiştir. Yeni yerleşim yerlerinden memnun olmadıkları, konutları genel olarak iyi ve orta olarak değerlendirdikleri ancak konutların bölgesel ihtiyaçları karşılamadığı tespit edilmiştir. Depremzedelere afet konutu üretim süreci yalnızca barınma probleminin çözümü olarak görülmemeli, toplumsal, sosyo-kültürel ihtiyaçların tümüne cevap veren bir fiziksel çevre oluşturma süreci olarak da ele alınmalıdır. Önceden tasarlanmış olan tip projeleri her afet bölgesinde uygulamak yerine, bölgeye özgü çözümler öngörülmelidir. Deprem sonrası kalıcı konut tasarımına kullanıcı ve paydaşların dahil edilmesi başarı düzeyini arttıracaktır.⁴

Hatay’da deprem sonrası yapılan kalıcı konutlar

Kaynaklar

- 1 Dr. Öğr. Üyesi Bayram Doğan, “Anayasa Hukuku Açısından Konut Hakkı”
- 2 AFAD, (2015), Geçici Barınma Merkezlerinin Kurulması, Yönetimi ve İşletilmesi Hakkında Yönerge
- 3 <http://www.tmmob.org.tr/icerik/gecici-barinma-alanlarına-iliskin-standartlar>
- 4 Elife Büyükoztürk, Murat Oral “Kalıcı Deprem Konutlarında Kullanıcı Memnuniyeti Analizi: Osmaniye Örneği”

“META”LAŞAN EMEKLİLER, “ŞEY”LEŞEN BARINMA HAKKI

NUR COHEN

Türkiye’de uzun süredir yaşanan toplumsal ve siyasal dönüşüm, toplumsal meselelere giderek insani boyutundan kopartılarak bakılmasına yol açıyor. İnsanlar artık birer özne değil; adeta birer “meta” gibi ele alınıyor. Bu kara düzende sorunlar bütünlüklü biçimde ele alınmak yerine, her biri kendi başına bir “şey” olarak değerlendirilip, sistemin yırtıklarını yamayan palyatif çözümler mucize tedavilermiş gibi sunuluyor.

Bütünsellikten uzak çözümlenme ve değerlendirmeler, çoğu zaman yalnızca kültürel alan tartışmaları üzerinden rejim analizlerine varıyor. Dizilerden başlayarak, giderek muhalif parti ve örgütlerin gündemini de kuşatan bu yaklaşımda, neredeyse her mesele sınıfsal boyutundan kopararak ele alınıyor. Oysa laiklik ilkesinin aşındırılması ve şer’i referanslı bir hukuki-toplumsal düzenin parça parça yerleştirilmesi, kadına yönelik şiddetin giderek artması, emeklilerin Marx’ın deyimiyle “emeğin yeniden üretilmesi” alanında ücretsiz emekçi olarak kullanılması da aynı sürecin parçalarıdır. Barınma hakkının yok sayılması da bu bütünün bir parçasıdır.

Emekliler böylesi bir kara düzende mafya ve kara para ilişkilerinin hâkim olduğu inşaat ve gayrimenkul piyasasından insani barınma hakkını elde edemeyecek duruma itilmiş durumda. Eskiden kıt kanaat da olsa yılların birikimiyle konut sahibi olabilmek mümkünken, bugün bu ihtimal giderek ortadan kalkıyor. Gayrimenkul zenginlerinin “gayrisafi milli hasıla”dan aslan payını aldığı bir düzende, konut sahibi olmak geniş kesimler için hayal haline gelmiş durumda.

TÜİK verilerine göre Türkiye’de ikamet edilen konut sayısı 38 milyonu aşmış durumda. Yaklaşık 86 milyonluk nüfus düşündüğünde, her 2,26 kişiye bir konut düşüyor. Bu durumda teorik olarak konutsuz kimsenin kalmaması gerekmez mi?

Oysa gerçeklik bambaşka: Türkiye’de 24 milyonu aşkın insan kirada yaşıyor ve bu oran, artan inşaat faaliyetlerine rağmen yükselmeye devam ediyor (%28).

Türkiye Emekliler Derneği (TÜED) verilerine göre emeklilerin yaklaşık %23’ü kiracı. Yaklaşık 17 milyon emeklinin yaşadığı bir ülkede, barınma güvencesinden yoksun olanların önemli bir bölümünü emekliler oluşturuyor.

“Dünyada üç türlü yalan vardır: yalan, kuyruklu yalan ve istatistik” denir. Ancak planlamanın ve kamusal verinin aşındığı bir düzende bile, bu sayılar barınma krizinin boyutunu gizleyemiyor.

Meta hâline getirilen emeklilerin hikâyesi, özellikle kadın emeklilerin ücretsiz bakım emeğiyle başlıyor. Evlenen ve çocuk sahibi olan kuşaklar, çoğu zaman ilk olarak büyüklerinden “ücretsiz kreş hizmeti” bekliyor. Babaanne ya da anneanne olmanın keyfi başka diyeceksiniz. Ama gündüz

dinlenmesi gereken bir yaş almışın, gözünüzü üstünden ayıramayacağınız bir çocuğun sorumluluğunu üstlenmesi ne anlama geliyor?

O da olmaz ise bu kez devlet devreye giriyor ve “komşu annelik” gibi projelerle bu emeği sistemli hale getiriyor¹.

Hayatının bu döneminde gezmek, sosyalleşmek, kendine zaman ayırmak isterken zorunlu bir bakım emeğine mahkûm edilmek anlamına geliyor. Torununuz yoksa ya da büyütmüşseniz de fark etmiyor. Bu kez komşunun çocuğuna bakabilir, belki küçük bir ücret karşılığında aynı emeği sürdürmeye devam edebilirsiniz.

Mevcut iktidarın ülkeyi bir iç sömürge alanı gibi yönettiği ve iktidarla iç içe geçmiş bir elit grubun bu düzenin başlıca kazananı olduğu açık.² Gayrimenkul zenginleri bu yapının en görünür aktörleri arasında. Onlar için bakım emeği bir sorun değil; satın alınabilir bir hizmet.

Çocuklar, torunlar özel kreşlerde, yaşlılar ise profesyonel bakıcılarla ya da aylığı altmış bin liradan başlayan huzurevlerinde. Aynı ülkenin iki ayrı acı gerçekliği.

Bunca işsizlik varken, “kutsal aile” tablosu içinde yoksul yaş almışlar ve emekliler, “işe yarasın” denilerek ücretsiz yapılabilecek her işe koşuluyor. Artık ne yorulan ne hastalanan ne de bakım ihtiyacı olan insanlar olarak görülüyorlar; adeta birer makine, birer meta gibi kullanılıyorlar.

Oysa tüm bu emeğe rağmen, bir de çıkış yolu bulamayanlar var: Anlaşamayan emekli çiftler, ayrılmak isteyen ama ekonomik bağımsızlığı olmayan kadınlar... Yıllar boyunca biriktirilmiş fiziksel ve psikolojik şiddetin içinden çıkamayan, sıkışmış hayatlar.

“Eskiden ‘her şey sınıfsal’ diyen solculara kızıyordum” diyor bir emekli komşum. Şimdi ise bunu daha iyi anladığını, daha sevecen ve daha sıcak bir yerden söylediğini hissediyorum.

Ama yalnızca anlamak yetmez. Aynı ayrı çay demleyerek, tek başına peynir-ekmekle, zeytin-ekmekle hayatı sürdürmeye çalışarak bu döngü kırılmaz.

Sınıfsal bir perspektifle, kendimizi meta olmaktan çıkarıp örgütlenebilirsek; işte o zaman bu düzenin yavaş yavaş ısıttığı sudan çıkabilir, kendimizi yeniden üretebiliriz. “Kendisi için” var olan bir toplumsallığa, gerçek bir kolektiviteye ancak böyle yaklaşabiliriz.

Bir yolunu bulacağız. Hep birlikte.

Kaynaklar

- 1 Hatice Özbay, Kamusal Kreşin Tasfiyesi: Komşu Annelik Modeli <https://kadinvardiyasi.org/kose-yazilari/kamusal-kresin-tasfiyesi-komsu-annelik-modeli/>
- 2 Alan- Can Soyler’le söyleşi. <https://youtu.be/yEEaFs6P1sc?si=fvsDw5bCmwN1cP7p>

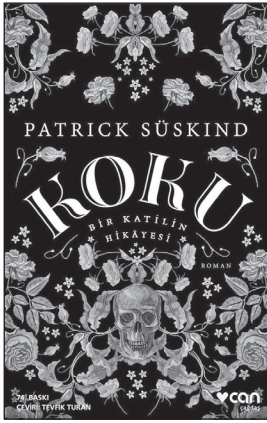

Şeriat ve Kadın – İlhan Arsel

Şeriat ve Kadın, dinî hukuk sistemlerinin kadın bedeni ve kimliği üzerindeki tarihsel tahakkümünü, belge ve metinlere dayanarak ortaya koyan sert ve tavizsiz bir incelemedir. İlhan Arsel, şeriat düzeninin kadını bağımsız bir birey olarak değil, erkeğin mülkü ve toplumun “namus nesnesi” olarak konumlandığını açık biçimde gösterir. Kitapta evlilik, boşanma, miras, tanıklık ve örtünme gibi başlıklar, kutsal metinler ve fıkıh yorumları üzerinden ele alınır; kadınların nasıl sistematik biçimde ikincilleştirildiği gözler önüne serilir. Arsel’in yaklaşımı, meseleyi inanç alanından çıkarıp doğrudan hukuk, iktidar ve sınıf ilişkileri bağlamına oturtur.

Kitabın yazarı İlhan Arsel (1919–2010), hukukçu, akademisyen ve Türkiye’de laiklik mücadelesinin en kararlı kalemlerinden biridir. Arsel, yaşamı boyunca dinin siyasal ve hukuksal alandaki belirleyiciliğine karşı durmuş, bedel ödemeyi göze almış bir aydındır. **Şeriat ve Kadın**, onun bu mücadelesinin en açık örneklerinden biri olarak, kadın özgürlüğünün dinsel dogmalarla bağdaşamayacağını net biçimde savunur. Arsel’in çalışması, patriyarkanın dinsel kılıfla nasıl meşrulaştırıldığını göstererek, kadın mücadelesinin laiklik ve sınıf mücadelesiyle kopmaz bağına hatırlatır.

Sahaf Notu: Bu kitap “yanlış yorum” masalını değil, sistemin kendisini hedef alır.

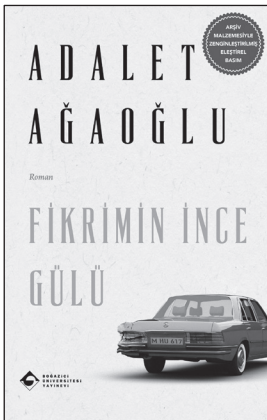

Koku – Patrick Süskind

Koku, Aydınlanma Çağının ortasında, aklın ve bilimin ilerleme iddiasının gölgesinde büyüyen mutlak bir yabancılaşma hikâyesidir. Romanın başkahramanı Jean-Baptiste Grenouille, kokuları olağanüstü bir yetkinlikle algılayan ama insanî hiçbir bağ kuramayan bir figürdür. Süskind, Grenouille’in hikâyesi üzerinden insanın metalaşmasını en uç noktaya taşır: Kadın bedenleri öldürülür, özleri damıtılır, kokuya indirgenir. Sevgi, emek ve yaşam; piyasaya sürülebilecek bir nesneye dönüşür. Roman, duyuların bile sömürü düzeni içinde araçsallaştırılabileceğini gösterirken, modern toplumun “insansız başarısını” sert biçimde teşhir eder.

Kitabın yazarı Patrick Süskind (1949–), modern bireyin iç boşluğunu ve ahlaki çürümesini alegori yoluyla anlatan bir yazardır. Koku, bireysel bir sapkınlık hikâyesi gibi görünse de aslında insanı değerden çok işlev üzerinden tanımlayan bir toplumsal düzeni ürünüdür. Grenouille bir istisna değil, uç bir sonuçtur: Toplumdan dışlanan, sevgiyle temas etmeyen, emeği ve bedeni nesneleştirilen insanın kaçınılmaz sonudur. Süskind, okura şunu sezdirir: Sorun yalnızca “canavar” değildir; canavarı mümkün kılan koşullardır.

Sahaf Notu: Bu kitap kötülüğü anlatmaz; kötülüğün nasıl normalleştiğini gösterir.

Fikrimin İnce Gülü – Adalet Ağaoğlu

Fikrimin İnce Gülü, Türkiye’nin modernleşme hayalinin, bireyin hayatında nasıl bir yabancılaşmaya ve parçalanmaya yol açtığını anlatan güçlü bir romandır. Almanya’dan Türkiye’ye doğru yapılan uzun bir araba yolculuğu, romanda yalnızca fiziksel bir dönüş değil; sınıf atlama arzusunun, küçük burjuva hayallerinin ve “başardım” illüzyonunun içsel muhasebesine dönüşür. Bayram karakteri, emeğiyle değil, sahip olduklarıyla var olmaya çalışan bir zihniyetin temsilidir. Almanya’da kazanılan para, alınan araba ve duyulan gurur; memlekete dönüşte anlamını yitirir ve geriye yalnızca yorgunluk, boşluk ve kırılmış bir benlik kalır. Roman, kalkınma masallarının bireyi nasıl yalnızlaştırdığını sade ama sarsıcı bir dille gösterir.

Romanın yazarı Adalet Ağaoğlu (1929–2020), Cumhuriyet dönemi Türk edebiyatının en önemli yazarlarından biri olarak, bireysel hikâyeler üzerinden toplumsal dönüşümleri anlatmayı başarmıştır. Fikrimin İnce Gülü, onun özellikle 1960 sonrası Türkiye’de şekillenen göç, sınıf atlama ve modernleşme sancılarını ele aldığı temel metinlerden biridir. Roman, emekçinin kurtuluşunun bireysel başarı ve tüketimle değil, kolektif bir toplumsal dönüşümle mümkün olabileceğini sezdirir. Ağaoğlu, Bayram’ın hikâyesi üzerinden “başarı”nın kime hizmet ettiğini ve kimin hayatını eksilttiğini okura sormaktan geri durmaz.

Sahaf Notu: Bu kitap, arabayı alanın değil; yolda kaybolanın hikâyesidir

Çavdar Tarlasında Çocuklar – J. D. Salinger

Çavdar Tarlasında Çocuklar, ergenlik bunalımını anlatan bir gençlik romanı olmanın çok ötesinde, kapitalist toplumun bireyi nasıl yalnızlaştırdığını ve sahtelediğini gösteren güçlü bir yabancılaşma anlatısıdır. Romanın anlatıcısı Holden Caulfield, başarı, rekabet ve statü üzerine kurulu yetişkin dünyasını içgüdüsel olarak reddeder. Okuldan atılmış, eve dönmek istemeyen bu genç, New York sokaklarında dolaşırken aslında sistemin ürettiği sahteciliğe karşı bir vicdan arayışı içindedir. Holden'ın "çavdar tarlasında çocukları uçurumdan kurtarma" düşü, masumiyetin piyasa ilişkileri içinde yok edilmesine karşı umutsuz ama samimi bir direnişi simgeler.

Romanın yazarı J. D. Salinger (1919–2010), II. Dünya Savaşı'nın yıkımını yaşamış, savaş sonrası Amerikan refah anlatısına mesafeli duran bir yazardır. Büyük bir ticari başarı yakalamasına rağmen edebiyat piyasasından bilinçli biçimde çekilmesi, onun kapitalist kültür endüstrisine karşı sessiz ama kararlı tavrını da ortaya koyar. Salinger, bu romanla bireyin iç dünyasındaki isyanın, örgütsüz de olsa, toplumsal bir çılgılık taşıdığını gösterir.

Sahaf Notu: Bu kitap, sisteme uyum sağlayamayanların değil, uyum sağlamayı reddedenlerin kitabıdır.

FİLM DÜNYASI / YAMAN ÖGÜT

Stanno Tutti Bene

(Herkesin Keyfi Yerinde), 1990 İtalya, dram
Yönetmen: **Giuseppe Tornatore**

Başrol: **Marcello Mastroianni**

Film, emekli bir devlet memuru olan **Matteo Scuro**'nun çocuklarını ziyaret etmek için İtalya'yı baştan başa kat ettiği bir yolculuğu anlatır. Çocuklarının hepsinin iyi olduğunu düşünen Matteo, onları tek tek ziyaret ettikçe hayatlarının görüldüğü kadar kusursuz olmadığını fark eder. Bu yolculuk, hem bir babanın çocuklarıyla ilişkisini hem de modern hayatın aile bağlarını nasıl değiştirdiğini ortaya koyar.

Stanno tutti bene, sıcak ama hüzünlü tonu ile **aile, yalnızlık, yaşlanma ve kuşaklar arası mesafe** temalarını işleyen dokunaklı bir yol hikâyesidir. Film, sade anlatımı ve Mastroianni'nin güçlü performansı ile duygusal bir iz bırakır.

I, Daniel Blake

(Ben, Daniel Blake), 2016 İngiltere, dram
Yönetmen: **Ken Loach**

Başrol: **Dave Johns**

Film, kalp krizi geçirdikten sonra doktorların çalışmamasını önerdiği hâlde sosyal yardım sistemindeki bürokratik engellerle mücadele etmek zorunda kalan marangoz **Daniel Blake**'in hikâyesini anlatır. Daniel, devlet yardımı almak için karmaşık ve çoğu zaman insanı çaresiz bırakan prosedürlerle uğraşırken, iki çocuğuyla birlikte zor bir hayat süren genç bir anne olan **Katie** ile tanışır. İkisi de sistemin katı kuralları içinde hayatta kalmaya çalışırken birbirlerine destek olurlar.

Film, modern refah devletindeki bürokrasi, yoksulluk ve insan onuru gibi konuları gerçekçi ve duygusal bir dille ele alır. **I, Daniel Blake**, güçlü toplumsal eleştirisi ve sade anlatımıyla dikkat çekmiş ve **2016 Cannes Film Festivali**'nde **Altın Palmiye** kazanmıştır.

Youth

(Gençlik), 2015 İtalya, Fransa, İsviçre, İngiltere ortak yapımı dram.
Yönetmen: **Paolo Sorrentino**

Başroller: **Michael Caine, Harvey Keitel.**

Film, İsviçre Alpleri'ndeki lüks bir kaplıca otelinde tatil yapan emekli besteci **Fred Ballinger** ile yakın arkadaşı, yaşlanan film yönetmeni **Mick Boyle**'un hikâyesini anlatır. Fred, artık müzik bestelemek istemezken Mick son filmini tamamlamaya çalışmaktadır. İki arkadaş burada geçirdikleri günlerde geçmişlerini, yaşlanmayı, sanatın anlamını ve hayatın geride bıraktığı izleri düşünmeye başlarlar.

Youth, sakin temposu ve şiirsel görselliğiyle **yaşlanma, anılar, dostluk ve hayatın geçiciliği** üzerine düşünceli bir hikâye sunar. Film, karakterlerin iç dünyasına odaklanarak zamanın insan hayatı üzerindeki etkisini duygusal ve estetik bir anlatımla ele alır.

SUDOKU

5			8		6	1		
		2	9	4	7			
			1		5		2	
		5			2			3
						9		6
	3		7	5				4
6				7		8	3	9
		4		6	1	5	7	
			5	8				

3	5		1			6	2	9
6							7	3
			4		6			8
			7	4		2		
9		7		6	1			5
		3	6					
7				1	5	8		6
4		5	8		7		3	

14 Mart 2026 - Antalya

Emekliler Partisiyle Güçlü! TİP'li Emekliler olarak Hayat Park'taydık. Yokluğa mahkûm ettikleri, sefalet zamlarıyla hiç-liğe sürükledikleri emekliler ne yalnız ne de çaresiz.

22 Şubat 2026 - İstanbul

TİP'li Emekliler olarak Birleşik Emekliler Kongresine destek olmak amacıyla katıldık. **Birleşe birleşe kazanacağız!**

15 Mart 2026 - İstanbul

Emekli Meclisi'nin çağrısı ile gerçekleşen 2. Birlikte Mücadele toplantısına Birleşik Emekliler Sendikası (BES), Gölcük Emekli Derneği, İzmit Emekli Derneği, TİP'li Emekliler ve sokaktan vatandaşlar katıldı. Örgütlenme temsilcileri, Temmuz 2026 ya kadar planladıkları eylemleri ve önerileri paylaştılar.

14 Mart 2026-Armutlu/Yalova

TİP'li Emekliler, Yalova'nın Armutlu ilçesinde emeklilerin bulunduğu bölgelerde çalışma yaptılar.

12 Mart 2026 - Balıkesir-Gömeç

Gömeç Belediyesi tarafından düzenlenen Ş. Can ATALAY Belgesel gösterimine TİP'li Emekliler olarak katılarak eşitlik, özgürlük, adalet mücadelemizi hep birlikte haykırdık.

3 Mart 2026 - Gölcük/Kocaeli

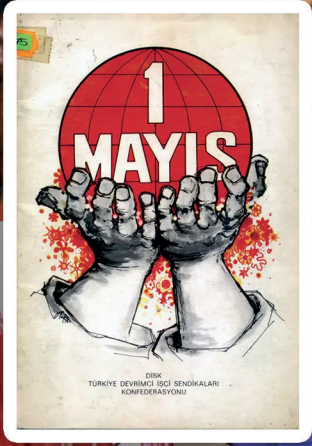
Gölcük İlçe Örgütümüz, Gölcük Emekliler Derneği tarafından Migros depo işçileri ile dayanışma göstermek adına gerçekleştirilen basın açıklamasına destek verdi.

Migros depo işçisi yalnız değildir!

4 Şubat 2026 - Edremit/Balıkesir

TİP'li Emekliler olarak Edremit Emekli Sendikalarının oluşturduğu platformun çağrısıyla katıldığımız etkinlikte ekonomik ve sosyal haklarımız için birlikte haykırdık: SENDİKA HAKKIMIZ SÖKE SÖKE ALIRIZ!

**EMEKLİ
POSTASI**